هەرێمی كوردستانی عێراق
ئەنجوومەنی نیشتمانیی
كوردستانی عێراق

ئەنجوومەنی نیشتمانیی كوردستانی عێراق

پرۆتۆكۆلەكان

٧

١٩٩٣ ــ بەرگی حەوتەم

چاپی یەكەم ١٩٩٧

پێڕست:

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٠) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٣/٢ ـــــ ل٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢١) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٣/٣ ـــــ ل٤٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٢) یەک شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٣/١٤ ـــــ ل٩٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٣) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٣/١٦ ـــــ ل١١٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٤) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٣/١٧ ـــــ ل١٥١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٥) پێنج شەممە ڕێکەوتی ٩٩٣/٣/١٨ ـــــ ل٢٠١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٦) یەک شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٤/١١ ـــــ ل٢٢١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٧) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٤/١٢ ـــــ ل٢٢٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٨) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٤/١٤ ـــــ ل٢٥٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢٩) یەک شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٤/١٨ ـــــ ل٢٧٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٠) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٤/٢٠ ـــــ ل٣٠٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣١) یەک شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٤/٢٥ ـــــ ل٣٣٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٢) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٥/٤ ـــــ ل٣٤٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٣) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٥/٥ ـــــ ل٣٧١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٤) پێنج شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٥/٦ ـــــ ل٣٩١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٥) یەک شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٥/٩ ـــــ ل٤١١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٦) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٥/١١ ـــــ ل٤٤١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٧) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٥/١٢ ـــــ ل٥١٥

بەڕێزعەبدولکەریم کاکەحەمە عەبدولکەریم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لەگەڵ ئەو بۆچوونە نیم کەقەت باسی شت نەکەین، من وام دانا خاڵی سێیەم کرینی دەغڵ ودانی جووتیاران ئەوە وەکو جێبەجێ کردنێکە، بەڵام من پێشنیارێک ئەکەم عەبدولموهەیمەن سێ رۆژ لە(ناوەخۆ) مایەوە بۆ ئەم خاڵەی پێنجەمی ئێمە واتا سێ رۆژە سەرگەرمی ئەوەن، مەسەلەی بەرچاوخستنی گیروگرفتی خانەنیشینەکان(٦)کۆبوونەوە لەچوار مانگی رابردوو کران نەگەیشتوونەتە ئەنجام پێشنیارەکان بەو شێوەیە، ئێمە(١٠٥)کەسین بەلایەنی کەمەوە(٢٢-٢٣)قەزیەمان هەیە هەر شوێنێک لەوانەیە (١٠-١٢)گرفتی تێدا بێت تەرکیز بکەن لەرێگای لیژنەکانەوە مەسەلەی دەغڵ ودان لیژنەی ئابووریمان هەیە بۆ خانەنشینی لیژنەی کۆمەڵایەتیمان بیکات، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

کەهاتینە سەر ئەو خاڵانە ئەوەی جەنابت فەرمووت باس ئەکرێت لەهەمان کاتدا یەکێک لە سەرۆکی فراکسیۆنەکان پێشنیاری خاڵێک ئەکات بەراستی با ئەمە نەبێت بەخاڵێک، بەڵام کەداواتان کرد بەکۆبوونەوە ووتتان بابێت بە خاڵێک ئەو پێشنیارەی کە سەرۆکی فراکسیۆنی سەوز کردی دەربارەی تاقی کردنەوەکان، کێ لەگەڵ ئەوەیە ببێت بەخاڵێک..؟ کێ لەدژە؟..

بەزۆربەی دەنگ بوو بەخاڵێکی تازە بابەت. بەنسبەت یاسای چاپەمەنیەوە ئەو پێشنیارەی لەوەزارەتی رۆشنبیرییەوە هاتبوو دابەش کراوە بەسەر ئەندامانداا، دەربارەی رای لیژنەی یاسا جیاوازیەکی زۆر نییە لەگەڵ وەزارەتی رۆشنبیری چەند نوسخەیەک دابەش کرا بۆ فراکسیۆنەکان.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێش جەژن تێبینییەکمان هەبوو وتمان کە لیژنەی رۆشنبیری لەپەرلەمان هەوڵ بدات دام ودەزگاکانی راگەیاندن کۆ بکاتەوە لەبنکەی پەرلەمان، یەکێک لەفکرەکانمان ئەبوو کە ئەم پرۆژەیە بدەین بەدام ودەزگای گەیاندن ورۆژنامەکان پێش باس کردن، لێرە گفتوگۆی لەسەر بکرێت وەکو یاسای حزبەکان دیارە پێکرا پێشکەش بە ئەنجوومەن کراوە، سوپاس.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بسم الله الرحمن الرحيم

المجلس الوطني لكوردستان العراق

رقم القرار

تاريخ القرار:

استنادا الى احكام الفقرة(١)من المادة(٥٦)من القانون رقم واحد وبناءا على ماعرضه وزير الثقافة ووافق عليه مجلس الوزراء، قرر المجلس الوطني لكوردستان العراق بجلسته المنعقدة

بتاريخ١٨/٤/١٩٩٣اصدار القانون الاتي :-

القانون رقم(١٠)لسنة ١٩٩٣قانون المطبوعات لاقليم كوردستان العراق.

المادة الاولى :- يقصد بالتعابير التالية المعاني المبينة ازاءها لاغراض هذا القانون :-

١- الاقليم : اقليم كوردستان العراق.

٢- الوزارة : وزارة الثقافة للاقليم.

٣- وزير : وزير الثقافة للاقليم.

٤- المطبوع الدوري : كل مطبوع يصدر باستمرار وبأعداد متسلسلة وفي اوقات معينة كالجرائد والمجلات والنشرات وماالى ذلك.

٥- المطبوع غيرالدوري : كل مطبوع يصدر لمرة واحدة او بأجزاء معلومة بغض النظر عن اعادة الطبع كالموسوعات والقواميس والكتب والكراريس والخرائط والرسوم وماالى ذلك.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەراستی کاک فەلەکەدین قسەیەکی کرد، ئێمە کۆبوونەوەیەکی لیژنەی رۆشنبیریمان هەبوو و دەتوانم بڵێم لەسەرەتای مانگی سێ بوو کە ئەو رەشنووسی یاسای چاپەمەنیمان پێ گەیشتبوو، ئاگادار کردنی کاک فەلەک دینیشمان پێ کرا رامان وابوو جەنابت سەرۆکایەتی پەرلەمان بهێنێت ئەم رەشنووسە گفتوگۆ بکرێت لەگەڵ سەرنووسەری گۆڤارو رۆژنامەکان بۆ ئەوەی (ممارەسەی) دیموکراتیەت هەبێت ودووبارە رۆژنامەگەری بەشێکە لەژیانی دیموکراتی وەبە پێویستی دەزانم کە رۆژنامەوانان بەشداری بکەن لەم یاسایە کەزۆر گرنگەو پەیوەندی هەیە بەرۆژنامەو گۆڤارەکانەوە دووەمین خاڵ بەنسبەت منەوە برگە(١) (المطبوع غير الدوري) لەضمنی داوا ئەکەم (البوسترات) زیاد بکرێت ئەوە شتێکە زۆر بەکار دەهێنرێ وبۆی هەیە هەندێک مەسەلەی سەلبیشی تیا هەبێت لێرە نووسراوە (والكتب والكراريس والخرائط والرسوم والپۆسترات) وشەی (پۆسترات) زیاد بکرێت و(ما الى ذلک) بەباشی دەزانم، سوپاس.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەموو شت دەگرێتەوە، گشتییە (پۆستەرات) باشە ئەگەر زیاد بکرێت ، سوپاس.

بەڕێزحەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی رایەکەی کاک عبدالخالق بەشی یەکەمی رایەکەی کە دەڵێت پرس بەرۆژنامە نووسانی کورد بکرابا لەو بارە ئێمە وەکو لیژنەی یاسا هیچ قسەیەکمان لەسەر ئەوە نییە پێشمان خۆش بوو، بەلام ئەوە بۆ سەرۆکایەتی پەرلەمان دەگەرێتەوە. گۆڤار بە بەردەوامی دەربچێت (دەورییە) ئەگەر یەک جار دەرچوو بێت واتا (دەوری)نییە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســــەرۆکی ئەنجـــــومـــــەن:

ئەو بەدواداچوونەی دەربارەی لیـژنەی ڕۆشنبـیـری ئەوە تەواو بوو لەگـەڵ ئەوەشـدا وابزانم هیـچ پاساوێـک نییە کە لیژنەی ڕۆشنبیری خۆی کە پەیوەندی بەسەرۆکایەتیەوە نییە خۆی هەوڵی ئەوە ئەدات لەگەڵ ڕۆژنامەگەری و ئەوانە ڕایان وەربگرێت ئەوە یەکێکە لەئەرکەکانی خۆیان، چونکە بەپێی پەیڕەوی ناوخۆ بۆیان هەیە پەنابەرنە بەر پسـپـۆڕەکـان کـەس ڕێگای ئەوەی لێ نەگـرتوون، دەربارەی (خرائط ورسوم)، رسوم پۆستەر ناگرێتەوە.

بەڕێز شـێـرکـۆ فـایەق بێکـەس/وەزیری ڕۆشنبـیـری:

بـەڕێـز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــــومـــــەن.

کتێب هەموو کتێب دەگرێتەوە زانست ونازانستی وە(رسوم) پۆستەریش دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســــەرۆکی ئەنجـــــومـــــەن:

مادە(١)کێ لەگەڵیەتی وەکو خۆی بێ؟.. کێ لەدژە؟.. بەتێکرای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز شـــێـــروان ناسح عــەبدوڵـلا حــەیدەری:

بـەڕێـز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــــومـــــەن.

مادة(٢)«لارقابة على المطبوعات في الاقليم وكل مواطن فيه حر في اصدار اي مطبوعات وفق احكام هذا القانون».

بەڕێز مـــەلامـــحـــەمـــەد ئەمین عـــەبدولحـەکـیم:

بـەڕێـز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــــومـــــەن.

وەکو لیژنەی ئەوقاف وکاروباری ئیسلامی، دیارە لەگەڵ هەموو دیموکراتیەتێکی سەربەستین ومرۆ ئازادە هەمـیـشـە لە بیـروڕا دەربڕینی خۆی، بەڵام جـارێکیـان باسی ئەوەمـان کـرد کـە چاپەمـەنی سانسۆری هەبێت، لەبارەی کتێبی ئایینەوە لانی سیاسی وکۆمەڵاتی هیچ بۆچوونمان لەسەری نییە، لەبارەی کتێبی ئاینییەوە هەندێ تەقینەوەو شتی وا ڕوو ئەدات لەناو جەماوەردا ئەبێتە هۆی سۆز بزواندنی موسڵمانان، یەکێک لەوانە کتێبی(کلمـات الله)لەم مـاوانەی پێشـوودا دەرچوو بوو بەهۆی ئەوەی زانایانی ئیسلامی نەفرەتیان لەو کتێبە دەکرد وەخەڵکەکە زۆر ناڕازی بوون لیژنەش بۆ ئەوە پێک هات بوو باش بوو شـتـەکـە نەگـەیشـتـە دەرەوە کە بڵـێن کـوردەکـان ئاینی تازەیاندا هێناوە، لەبەر ئەوە پێشنیـار ئەکەم کە لیژنەیەک لە زانایانی ئیـسـلامی پێک بێت، ئەو کـتـێبـە ئاینیانە ئەبێ بەرەزامەندی زانایان چاپ بکرێن، سوپاس.

بەڕێز فـــەلەکـــەدین ســـابیـــر کـــاکـــەیی:

بـەڕێـز ســـــەرۆکـی ئـەنجـــــومـــــەن.

بەڕێزان دەربارەی سانسۆر ئێمە مەبەستمان ئەوەیە کە ڕەقابە نەبێتە مانای ئەوەی کە سانسۆر نییە سێ جۆر سانسۆر هەیە یەکێکیان پێی ئەڵێن خۆسانسۆری ڕەنگە خۆی ڕەقابەی لەسەر بزانێت، دووەم ئەو (ڕەقابە)ی کە شتی لێ دەرئەچێت، هەر جێگایەک کە کتێبی لێ دەربچێت دەستەیەک

هەیە بۆ ئەوەی یاسا هەبێت بۆچوونی هەیە بیرو باوەڕی هەیە کە بۆ یاسا دانراوە ڕەقابەیەکی گشتی یاسای (ذاتی) ونەریتی کۆمەڵایەتی کە هەر وولاتێک هەیەتی ئێمەش هەمانە شتێک هەیە کە کۆمەڵ خۆی چاودێری دەخاتە سەری، وەزارەتی ڕۆشنبیری شتێکی باشی پێشنیار کردووە کە سانسۆر پاش دەرچوون هەبێت لەسەر هەرگۆڤارێکدا. مادەی(٩)خاڵی زۆر گرنگی تێدایە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

مادە(٢)کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی وەربگیرێت؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مادة(٣)«يشترط في المطبوع الدوري ان يكون له صاحب امتياز ورئيس تحرير يجيدان القراءة والكتابة بلغة المطبوع متمتعين بالاهلية القانونية الكاملة غير محكومين عن جناية او جنحة غير سياسية مخلة بالشرف».

بەڕێز نەهلە محەمەد سەعدوڵلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو برگەی(غیر محکومین)... بەرای من پێویستە چارەیەکی تری بۆ بکرێت، چونکە هەموومان باوەڕمان بەگۆران هەیە، بۆی هەیە کەسێک بەتاوانی بەد ڕەوشتی ودزی زیندانی بکرێت ئەو زیندانە وەکو قوتابخانەیەک بوو بێت واتا پاش چەندین ساڵ سیاسیەکی گەورەی لێ دەربچێت نووسەری گەورەی فەرەنسی (جان جینۆ) خۆی نووسین لەزیندان فێربووە چونکە لەوانەیە واش نەبێت بەو تاوانبار کردنە ڕەوشتیەی کە لەسەری گیراوە، سوپاس.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وشەی غیر سیاسی لێرە زیادەیە(غیر مخلة بالشرف)تەواوە، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێم وایە(یجیدان القراءة والکتابة) زیادەیە، چونکە نەخوێندەوار خۆی ناکاتە سەر نووسەر، سوپاس.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نووسەری فەرەنسی ئەگەر بەرگری لێ نەکرابا حوکمی هەمیشەیی ئەبوو، یاسای فەرەنسیش ئەوەی هەمیشەیی بێت هەرگیز بەرنابێت مادەکە بمێنێتەوە یان نا زۆر گرنگە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەبارەی نەهلە خان کە دەڵێ (جنحة وجناية مخلة بالشرف) لابدەین بێ گومان سزای یاسایی سزای کەسی نییە بۆ غەیری خۆی نەکات، جا ئەدیبێک نووسەرێک تاوانی (مخلة بالشرف) بکات چی لێ چاوەڕوان دەکەی کەشتێک بکات لەسوودی میللەتەکەی بێت وەک مامۆستا (گۆران)، هەندێ کەس هەن سیاسین بوختانیان پێ دەکەن، ئێمە نابێ شک بکەین لەبریارەکانی دادگا مادام یاسا پیادە دەکرێت دادگای (تەمییز) پیادە دەکرێت مەسەلەی (مخلة بالشرف) چەسپاوە بەلای ئێمەوە زۆر پێویستە لەناوی بێت چونکە، خەڵکیش دوور دەخاتەوە لە خراپە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

(گۆران) لەبەندیخانە بوو بە مرۆێکی سیاسی توهمە نەبوو پێی کرابێ. ئێستا کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەم مادەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. کێ لەدژە؟.. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مادة(٤)«صاحب امتياز المطبوع الدوري ورئيس تحريره مسؤولان عنه بالتضامن أمام القانون والقضاء » (مالك المطبوع) لەپرۆژەکە کراوەتە (صاحب الامتياز)، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

باسی چاپەمەنی دەوری و(صاحب الامتياز) کرا، ئەگەر چاپەمەنی دەوری هەبوو کێ بەرپرسیارە؟ هەرخاوەن نووسینەکە، سوپاس.

بەڕێز د. فایەق محەمەد گوڵپی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جاری وا هەیە هەندێ بابەت دێتە پێشەوە جەوهەریە، پەیوەندی بەبیرو بۆچوونی میللەتەکەوە هەیە، من لەگەڵ پێشنیارەکەی کاک فرەنسۆ وخوشکە نەهلە بووم، ئەوەی نەهلە خان ئی ئەوە نەبوو وابە ئاسانی بڕوات، دەبوو بخرێتە دەنگەوە، فت (حذف) کردنی ئەو دیرەی دوایی یا هێشتنەوەی کاریگەریەکی زۆری لەسەر ئێمە هەیە، سوپاس.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرپرسی راگەیاندن ویاسا هەیە، رۆژنامەیەک دەردەکرێت بە هەموو شتێکەوە (رئيس التحرير) هەیە بۆ هی ئێمە کەرتی تایبەت نییە یان یەکێک دەزگای بڵاوکردنەوەی جێگیری خۆی هەبێت لەبەر ئەوە ئەگەر (مالک المطبوع) هەڵگرین چارە دەکرێت، ئەگەر بچیتە قولایی مەسەلەکەوە (صاحب الامتياز) هەر نییە، سوپاس.

بەڕێز شـێـروان ناسح عـەبدوڵڵا حـەیدەری:
بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.
کاک ئیبراهیم ئەگەر مادە(٨) برگە(٤)بخوێنیتەوە چاری بابەتەکەی کردووە، سوپاس.
بەڕێز جـێگری سـەرۆکی ئەنجـوومـەن:
بۆچی (مالک)تان گۆڕی بە(صاحب الامتیاز)؟..
بەڕێز حـەسـەن عـەبدولکەریم بەرزنجی:
بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.
ئێمە وادەزانین هەموو ڕۆژنامەیەک(صاحب الامتیاز)دەنووسێت،(مالك المطبوع) لەهیچ ڕۆژنامەیەکدا نەنووسراوە، سوپاس.
بەڕێز سـەعـدی ئەحـمـەد مـحـەمـەد:
بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.
مەسەلەی (امتیاز)و (مالک)جیاوازن(مالک) بۆی هەیە دەزگایەکی ڕۆشنبیری بێ، بەڵام کە گرفتێکی یاسایی دێتە گۆڕێ لەگەڵ ناوەڕۆکی گۆڤارەکەیە هەم نووسەر کە (محرره) یائەوەی کە نووسیویەتی بانگ بکرێتە دادگا، سوپاس.
بەڕێز حـسـێن عـارف عـەبدولڕەحـمـان:
بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.
لەبونیادەوە (مالک) بوو، جیاوازیەکی زۆر هەیە لەنێوان (مالک) و(صاحب الأمتیاز)دا، ئەم جۆرە ڕژێمانەی وەکو بەعسن (صاحب الأمتیاز) دەسەپێنن، چونکە کەس خاوەنی ئەوشتانە نابێت لەهەر حاڵەتێکدا فەرمانێکی دەرکرد ڕۆژنامەکە ئەڕوات، بەڵام (مالک) لەسەر حسابی خۆی دانراوە لەسەر بنەمای ئەوەی زەلامێکە ئەبێتە خاوەنی ڕۆژنامەیەک، ئێمە لەقانونەکە لەسەر بنەمای بازاری ئازادو میللەت دامان نابوو کە (مالک) بێت ومن دامنابوو، بەڵام برادەران لەخۆڕایی کردیان بە (صاحب الأمتیاز)، من لەسەر ئەوە پێ دادەگرم کە بکرێتەوە بە(مالک)، سوپاس.
بەڕێز کـاکـەڕەش مـحـەمـەد نەقـشـبـەندیی:
بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.
لەگەڵ بۆچوونی کاک سەعدیم، بەتایبەتی دەربارەی حزبە سیاسیەکان هەتا لەسەر رادەی حزبە سیاسیەکان حزبێکی دیاری کراو داوا پێشکەش ناکات بۆ ئەوەی مۆڵەتی بدات، زەلامێک تەرخان دەکات بنەمایەکەی لەسەر پرۆژەی یاساییە، سوپاس.
بەڕێز عـەبدولخـالق مـحـەمـەد ڕەشـیـد زەنگەنە:
بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.
بەڕێزان بەرای من خەڵک هەردوو زاراوەکە بەکار دەهێنن دوور نییە کەسێک بێت یابەڕێوەبەری

شەریکەیەک یان حزبێک کەسێک دائەنێت (صاحب الامتیاز) بێت لەوانەیە بۆ دوو ڕۆژ بیگۆڕێت لەبەر ئەوە مافێکی سیاسیەو حزبەکە ئەو کەسە ئەگۆڕێت کارێکی سیاسی دەداتێ، لەبەر ئەوە دەبێت هەردوو زاراوەکە بەکار بهێنین لە بڕگە سێ کە پێشنیارمان کرد زۆر جوان هاتووە دەستکاری نەکرێ باشترە، (مطبوعی دەوری) ئەبێت (صاحب الامتیاز)ی هەبێت (رئیس التحریر)ی هەبێت لەمادە(٣)دا، بەڵام مادە(٤)(صاحب الامتیاز ومالك المطبوع ورئیس التحریر والكاتب مسؤولا امام القانون والقضاء بالتضامن الدوري)یەکەش هەڵدەگیرێ، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

شتێکی وا دەرکەوت خیلاف نییە کە ئێمە لەبارێکی دیموکراتیداین هەرکەسێک دەتوانێت کتێبێک یان ڕۆژنامەیەک دەربکات ببێت بە(مالکی)، بەڵام خۆی بەرپرسیارە لەوە..

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تۆ کابرایەک بەرەو ڕووی دەستگایێکی زلی ئاڵۆز دەکەیتەوە کە نەتوانێت داوای مافی خۆی بکات، بۆ یەکیەتی وپارتیش ئەگەر (صاحب الامتیاز) با ئەندامی مەکتەبی سیاسیش بێت شکاتی لێ کرا بێت زۆر ئاسانترە بەرگری لێ بکەی لەوەی هەموو دەزگاکە بکەویتە بەردەمی دادگاوە، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جەخت لەسەر قسەکانی کاکەرەش وکاک سەعدی دەکەم، کەدەڵێین (لكل مواطن) نەک (احزاب)، هاونیشتمانێکی دەوڵەمەندی نەخوێندەوار بۆ خۆی شتێک دەکات ئەوکاتە (صاحب الامتیاز)و (رئیس التحریر)یش دیار دەکات پارەیان دەداتێ بۆ ئەوەی دیاریان بکات تا بەپێی یاسای چاپەمەنی سەرپەرشتی لەسەر موڵکەکەی ئەو بکەن لەبەر ئەوە بەهیچ شێوەیەک (مالک المطبوع) بەرپرسیارییەتی نییە، لەسەر ئەوە (صاحب الأمتیاز)و (رئیس التحریر) بەرپرسیاریەتیان هەیە، سوپاس.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا ڕەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەواقعی خۆمانەوە تەماشای مەسەلەکە بکەین تۆزێک بگەینە ئەنجامی چاک، جارێ بەهیچ جۆرێک باسی ڕۆژنامەی حزبەکان نەکراوە، ڕەنگە بڵێین هێشتا قانونی حزبەکانمان نییە نەشمانبێ بەرەسمی، خاوەنی (امتیاز) یا (مالک) هەر کەسێک بێت ئەو وەختە حزبەکەیە، ئەگەر بزانن زەمانی پاشایەتی کەسێک دەست نیشان دەکرا (صاحب امتیاز) نە ئەنووسرا (مدیر المسؤل)، زۆر تریش ئەبوایە بڕوانامەیەکی بەرزی ببوایە، سەردەمێک ئەبوایە بڕوانامەی لەیاسادا هەبوایە بۆ ئەوەی لەیاسادا بگات، ئەو (مدیر المسؤل)ە بەرامبەر بەدادگا بەرپرسیارە لەهەموو شتێک نەک هەموو حزبەکە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

مەسەلەی حزبەکان کە یاسای (احزاب) دەرچوو، ئەو کاتە باسی رۆژنامەکانی حزبەکانیش دەکرێت، مافیان هەیە رۆژنامە دەربکەن.

بەڕێز شێرکۆ فایەق بێکەس/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش لەگەڵ مانەوەی (رئيس التحرير) و(صاحب الأمتياز)م، سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەگفتوگۆی برادەران (مالک) و (صاحب الأمتياز) دووشتی جیاوازن، لەبەر ئەوە من پشتگیری رای کاک عەبدولخالق دەکەم(حفظا وحمايةً) لەمافی هەر زەرەر مەندێک، هەرشتێک بڵاو دەبێتەوە چاپەمەنی (دەوری) بێت یا (غەیری دەوری)، لەبەر ئەوە منیش هەرشتێکی دیاری کراو پێشنیار دەکەم، مالک و (صاحب الامتياز)و سەرنووسەر بەرپرسیار بن بەرامبەر دادو یاسا، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

کە ووتمان (مالک) ئەو خەڵکی هێناوە دایناوە، ئەڵێ ئەمە یاسای چاپەمەنییە، خۆی لێی بەرپرسیارە، ئەم (مالکە) ئەو چاپەمەنیە ئامادە ئەکات کاغەزو دەستمایە ئامادە دەکات، ئەم دانیشتووە نووسینێک لەم رۆژنامەیە دەرئەچێت کەتانەوتە شەڕ وبریندار کردنی تێدایە ئەم (مالکە) بۆ ئەبێت بەرپرسیار بێت؟.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کە رۆژنامە (تەغریم) ئەکرێت واتا (مالک)، من ووتم (حماية حقوق المتضرر)، صیغەیەک بدۆزینەوە کە مافی بەرامبەر دادگا ون نەبێ، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەندێ رۆژنامە خۆیان چارە ئەدۆزنەوە،هەرکاتێک رۆژنامە نووسی ئەم نووسەرە خۆی بەر پرسیار دەبێ ئەو وەختە سەرنووسەر بەرپرسیار نییە، سوپاس.

بەڕێز د. ئەحمەد ئەبو بەکر بامەڕنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ پشتگیری قسەی جەنابت، من رای دەگەیەنم کە دوای شەهید بوونی د. قاسملۆ رۆژنامەی هاوکاری (تضامن) لەبەریتانیا وتارێکی نووسیبوو کە بەڕێز مام جەلال بەشدار بووە لەو پیلانەدا، مام جەلال پارێزەرێکی گرت ودەعوایەکی لەسەر رۆژنامەی(تضامن) تۆمار کرد

کـــەرۆژنامـــەنووســـێک نووسی بووی، بەڵام رۆژنامـــەکـــە هەمـــوو ئەو زەرەرەی بژارد نەک رۆژنامەنووسەکە، چونکە پێویستە سەرنووسەر هەموو وتارەکان بخوێنێتەوە وە، چونکە خۆی بەرپرسیارە، سوپاس.

بەڕێز فـــــرەنســــــۆ تۆمـــــا هەریری:

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

نموونەکەی کاک عبدالخالق کە مەکتەبی سیاسی حزبێک ووتارێکی نووسی و کرا بەسەر ووتاری رۆژنامەکە، ئایا حزبەکە بەرپرسیارە؟ نەخێر دیسان سەرنووسەر وخاوەنی (امتیاز) کە ئەندامێکی پابەندی حزبەکەیە هەر ئەو بەرپرسیارە، سوپاس.

بەڕێز ســـەعـــیـــد عـــەلی خـــان سلیـــمـــانی:

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

لێرەدا مادە (٤)باسی بابەتی یاسایی دەکات خۆی بابەتی یاسایی هەر (صاحب الامتیاز)ە، چونکە تەنها حزبە سیاسیەکان رۆژنامە وچاپەمەنیان نییە لێرە مافمان داوە بەهەر هاووڵاتییەک لەدوارۆژدا مافی هەیە چاپەمەنی دەربکا، بۆیە دەبێ جیاوازی بکەین لەنێوان (مالک) و(صاحب الامتیاز)، لەوانەیە لە هەندێ باردا (صاحب الامتیاز) خۆی (مالک) بێت، بەڵام گەر مەسەلەکە بازرگانی بێ من دەوڵەمەندم وەکو کاک فرەنسۆ ووتی هەر خوێندەواریشم نییە بەدوو ملیۆن دینار چاپخانەیەک دەکرم سەرنووسەرێک دائەنێم ئەو کاتە من مافی بەشداری کردنی یاساییم نییە، چونکە سەرنووسەر (صاحب الامتیازی) هەیە ئەگەر سەرنووسەر (مالک) وخاوەن (امتیاز) ئەو کاتە مافی بەشداری کردنی هەیە، سوپاس.

بەڕێز کـــاکـــەرەش مـــحـــەمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

بەبۆچوونی من شتەکە خەریکە تێکەڵ بێت، لەخوارێ روون کراوەتەوە هەر کەسێک بۆی هەیە داوا پێشکەش بکات هەر کەسێک رەزامەندی بۆ دەکرێت ئەگەر ببێ بە(صاحب الامتیاز) بۆی هەیە وەکو جەنابت فەرمووی زۆر جار ناوی لێ بنێین (مالک) دەنا کەسایەتی دیار نییە پێکهاتنێکی ژێرەوەی هەیە پێکهاتنی دەرەوە (کاتب عدل) لەگەڵ کۆمەڵێک پێکهاتووە ئەوکەسەی کەداوا پێشکەش دەکات، مەرجی داناوە لە خوارەوە ئەوەی رۆژنامەی بۆ دەردەچێ دەبێتە (مالک) و(صاحب الأمتیاز)، چونکە ئەو داوا پێشکەش دەکات ئەو کەسایەتی یاسایی ناسراوە بەرامبەر وەزارەتی رۆشنبیری کەسی تر دیار نییە، سوپاس.

بەڕێز مـــەلا مـــحـــەمـــەد ئەمین عـــەبدولحـــەکـــیم:

بەڕێــز ســـــــەرۆکی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

من لەگەڵ وشەی (مالک) نیم، (مالک) لێرە بێتە پێشەوە لەوانەیە مالکی وابێتە پێشەوە پەیوەندی بەسەر نووسینەوە هەر نەبێت تەنها مەسەلەی ئیدارەو ئەوشتانە بێت، (صاحب

الامتياز) بەو مانایانە ئەوا بەرپرسیار بێت نەوەک (مالکە)کە بەرپرسیار بێت، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

خۆی ئەو پەیوەندیانەی نێوان(مالک وصاحب الأمتیازو رئیس التحریر) ئەو پەیوەندییە پەیوەندییەکی ناوخۆیی ئەدەبییە، ئەگەر ڕۆژنامەکە درا بە دادگا دوو سێ بار هەیە ڕۆژنامەکە ئەدرێ بەدادگا، بەڵام کێ سزاکە دەدات؟ ڕۆژنامەکە ئەیدات، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

قسەکان دووبارە ناکەینەوە لەمادە(٩)لەبڕگە(٢)یاسا داینماوە بزانین سەرپێچی یەکەی چییە ؟(في حالة مخالفة يتعرض صاحب الامتياز ورئيس التحرير وكاتب المقال في المطبوع الدوري مقدم المطبوع وغير الدوري للمسائلة القانونية وفق القوانين المرعية)، سوپاس.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو قسانەی سەید حەسەن جەخت لەسەر قسەکانی من ئەکەن، بڕگەی(٣)مەسەلەیەکی هاریکارییە (تەضامونیە)، ئەوەی لە(٩) داهاتووە تۆژینەوەیەکی یاساییە، جیاوازیەکە زۆر ڕوونە بۆ ئەوەی (صاحب الامتیازە) کەکارمەندێکە دوور نییە ئەو توانایەی نەبێت (مالک) بڵێت من نایدەم، سوپاس.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا/سکرتێری ئەنجوومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەو مادەیە پێویستە جیاوازی بکەین لەنێوان دوو بەرپرسیاریەتی، بەرپرسیاریەتی« جنائي »وبەرپرسیاریەتی« مدني »، بەرای من ئەگەر هاتوو دەقەکە بەس بێت بۆ زامنکردنی ئەو دوو بەرپرسیارییەتییە حەقمان نییە مادەکە هەموار بکەین، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

زۆر گفتوگۆ لەسەر ئەو بابەتە کرا، یەک پێشنیار هەیە، ئەویش« مالك المطبوع الدوري »لیژنەی یاسا وتیان بیکەن بە« صاحب الامتیاز »وەکو مادە(٣)کە هاتووە، پێشنیارێک هەیە لەکاک عەبدولخالقەوە ئەڵێ بووترێ(مالك المطبوع وصاحب الامتياز ورئيس التحرير) بەر پرسیاریەتی بەهاریکاریان بەر دەکەوێ لەبەرامبەر یاساو دادداوابزانم هەر ئەو بڕیارە بۆ هەموار کردن هەیە.

بەڕێز عەبدولکەریم کاکەحەمە عەبدولکەریم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو یاسایە بووەتە سزادان وشتی وا، بەرای من جوان نییە بەیاسای ڕۆژنامەگەری مادە(٤)هەر مەسەلە (قانون وقضاء)ە مادە(٨)هەر هەمان شێوەیە مادە(٩)بڕگەی(٢)ی هەر هەمان شتە، بەڕای من هەمووی کۆ بکەنەوە لەیەک بڕگە ومادەدا باشترە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەمادە(٩)(یحضر النشر)دەبێ هەندێ بابەت پەخش نەکرێن، ئەگەر سەرپێچی کرد سزای پێ درا تسلسلی بدەنێ بەپێی سەرپێچی کردنی یاسایی، لەبڕگە(١)ی مادە(٩)لە بڕگەی(٢)ی مادە(٩)لەحالەتی سەر پێچی کردندا«یتعرض صاحب الامتیاز أو رئیس التحریر وکاتب المقال في المطبوع الدوري ومقدم المطبوع غیر الدوري للمسائلة القانونیة وفق القوانین المرعیة في حالة مخالفته لاحکام هذا القانون)، سوپاس.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زۆر جیاوازی نابینم لەنێوان(صاحب الامتیازو المالك)، لەبەر ئەوە ئەو تێبینییەی کاک فەرسەت ووتی نەختێک ورد نییە، چونکە (صاحب الأمتیاز)و (مالک) پەیوەندیان نییە بەسەر ڕۆژنامەو سەرنووسەرو سکرتێری نووسینی نووسەری وتارەکان خۆیان بەرپرسیارن، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە بۆچوونی من ئێمە تەنها کەس نین کە ڕۆژنامە دەرئەکەین لەهەموو دونیادا ڕۆژنامە دەردەچێت، ئەوانەی ڕۆژنامە دەردەکەن حەز دەکەن زۆرترین ژمارەی خەڵک هاوکار بن لەگەڵیاندا کاکەڕەش بابەتەکەی لەلانی یاساییەوە ڕوون کردەوە، کێ داوای مۆڵەت دەکات و(ستافە)کەی خۆی پێشکەش دەکات بەرپرسیاری یەکەم ودووەم وسێیەم لەبەرامبەر ڕۆژنامەدا بە ناوەڕۆکی ڕۆژنامەکە پێشکەش دەکات ولەبەرامبەر دادگادا ئەوان بەرپرسیارن، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕەنگە بۆچوونەکەی کاک عەبدولخالق لەجێگایەکی تر لەجێگای خۆی بێت، چونکە لێرە باسی پەخش و دەوری دەکرێت باسی کتێب ناکات کە کتاب چاپ بکات، لەبەر ئەوە لێرە پڕ بە پێستی خۆیەتی (صاحب الأمتیاز) وسەرنووسەر خاوەن شتەکە پێویست نییە ناوی بێت، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزەنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مادە(٧،٦،٥،٤،٣)ئەوا چارەی هەموو چاپەمەنی دەوری دەکات. مادەی(٨)غەیری دەوری چارە دەکات هەر چاپەمەنیەک کە دەکرێت چارەی خۆی لەگەڵ خۆیەتی، نابێت هەمووی لەیەک جێگادا کۆ بکەینەوە هەر یەکەیان چارەی خۆی لەگەڵدایە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

یاسا بۆ حزبەکانیش هەیە، بۆ کادیری سیاسیش ئەوە هەیە، ئێستا وابزانم زۆر باسی ئەوەمان کرد تەنها پێشنیارێک هەیە..

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەبەستم ئەوە نییە، کە ناتوانین یاسا دەربهێنین پێویستی دەسەلات لەسەر یاسا نییە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە کە (مالک) بۆ مادده (٤) زیاد بکرێت کە ئەڵێت« مالك المطبوع وصاحب امتيازالمطبوع الدوري ورئيس تحريره مسؤولان عنه بالتضامن ».

پێشنیارێکی تر هەیە کە (مالک) زیاد بکرێت کێ لەگەڵ ئەوەیە مالک) زیاد بکرێت تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ رەفز کرایەوە. کێ لەگەڵ ئەوەیە مادە(٤) وەکو خۆی بمێنێتەوە ؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مادة(٥)اولا :-لكل مواطن عراقي مقيم في الاقليم يرغب بأصدار مطبوع دوري ان يقدم طلبا الى وزير الثقافة يبين فيه اسمه وأسم رئيس التحرير وأسم المطبوع ولغته. ثانيا :- على الوزير ان يبت في الطلب خلال مدة ثلاثين يوما من تأريخ تسجيل الطلب لدى الوزارة. ثالثا :- اذا لم يبت الوزير في الطلب خلال المدة المقررة في الفقرة(٢)يعتبر المطبوع الدوري مجازا قانونا. رابعا :- في حالة رفض الطلب يحق لمن رفض طلبه الطعن في قرار الوزير لدى محكمة تمييز الاقليم خلال عشرة ايام من تأريخ تبليغه بالرفض ويكون قرار المحكمة قطعيا.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

برادەران بزانن کە گۆڕانکاری هەیە لەنێوان ئەوەی لیژنەی یاساو پرۆژەی وەزارەتدا، جا تکایە ئەوەی وەزارەتیش بخوێنینەوە.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرۆژەی وەزارەت رێگای بەر پەرچ دانەوەی (طرق طعنى) تیا نییە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو پرۆژەی لەوەزارەتدا هاتووە، دەڵێت هەر کەسێک رۆژنامەی دەرکرد وادا دەندرێ کە رۆژنامە بەرقەرارە (قائمە)، ودەڵێ هیچ داوایەک پێشکەش نەکرێت ناوی زمان (لغە) نەزانرێت ئێمەش

وامان پەسەند کرد کە بەلانی کەمەوە ناوی زمانیش باس بکرێت ورەزامەندی لەسەر بکرێت، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

لە ولاَتانی سۆشیالستی شتی وا هەیە، رەنگە وەزارەت ئەوەی لەبەرچاو بێت کە ئەوەی پێشنیار کردووە نەک بەهانا هاتن (اغاثە)ی بێت لەوە یەکێک مافی هەیە رۆژنامە دەر ئەکات، نوسخەکەی ئەنێرێت، رەنگە بەبێ استیراد نەبێت کە ئاوام باس کردووە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من نەم ووتوە وەزارەت شتی کردووە یان نا، وتوومە ئەمە رای وەزارەتەو، ئەوەش رای لیژنەی یاسایە، سوپاس.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەپرۆژەی وەزارەتدا کۆمەڵێک مەرج هاتووە، نابێت لایەنێک لەپرۆژەکە دیاری بکرێت لەسەر ئەو بنەمایە لیژنەی یاسایی بۆی دانرا کە پرۆژەیەک پێشکەش بکات بۆ ئەوەی داوایەک هەبێت بۆ ئەوەی وەزارەت ئەو بوارەی هەبێت لەو بابەتە بکۆڵێتەوە لەو بوارەی کە مەرجەکانی تێدایە، چونکە مەرجەکان سەپاندراون، سوپاس.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

چووینە لای بەڕێز وەزیری رۆشنبیری لەگەڵیاندا کۆکین، سوپاس.

بەڕێز شەوکەت حاجی موشیر ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەسەر خاڵی یەک هەندێ تێبینیم هەیە، دیارە ئێمە بەرپرسیاریەتیمان لەسنووری کوردستانی عێراق دایە بۆیە« لکل عراقي »زۆر گشتگیرە (شاملە)، پێم باشە وا دابرێژرێت. (لکل شخص داخل حدود اقلیم کوردستان العراق)، سوپاس.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

برگە(١)دەبینم کەمایەتیەکی تێدایە گەر وەزیر داوای رەفزی کردو ئەوان پەسەندیان کرد، بواری کورتەیەکی چاپەمەنیەکەی تێدا بێت، چاکترە تا بزانن پێویستە یان نا تا رازی بن، نەک(اسم رئیس التحریر وصاحب الامتیاز، واسم المطبوع)بەس نییە، سوپاس.

بەڕێز ئەحـمـەد ئەبو بەکـر حـسـەن بامـەڕنی:

بەڕێـز سـەرۆکـی ئـەنجـوومـەن.

لەسەر برگە(١)قسەم هەیە، بەڕای من ئەوە دیاری نەکەین، چونکە بەیانی دەوڵەمەندێکی کورد لەدەرەوە مەرج نییە کوردی عێراق بێت، کوردێکی ئێران یاسوریا بێت، بێت لێرە رۆژنامەیان، گۆڤارێک دەربکات بەشداری لە پەرەپێدانی کەلتوورو راگەیاندنی ئێمە بکات، ئەم برگەیە رێگای لێ ئەگرێت، سوپاس.

بەڕێز سـەفـەر مـحـەمـەد حـسـێن:

بەڕێـز سـەرۆکـی ئـەنجـوومـەن.

ئەو تێبینییەم هەیە لەسەر برگەی یەک، وابزانم ئەو مافەمان بەهەموو عێراقیان داوە بەلایەنی کەمەوە لە کوردستان دابنیشن، سوپاس.

بەڕێز حـسـێن عـارف عـەبدولڕەحـمـان:

بەڕێـز سـەرۆکـی ئـەنجـوومـەن.

بەراستی پێویستە ئەو مەسەلەیە (سانح)بکرێتەوە، واتا پرۆژەکەی وەزارەت کە خراوەتەڕوو بۆ گفتوگۆ کردن لەگەڵ ئەم هەموارکردنەدا یاخود پشت بەمە دەبەسترێ، لەسەر ئەمەو موناقەشەی وەزارەت وازی لێ هێنرا با ئەمەمان بۆ یەک لا بێتەوە ئەگەر وابێت من خۆم وەکو کاک فلک ووتی کە ئەم خۆبەستنەوەیە زیادەیەو پێویست ناکات، سوپاس.

بەڕێز عـەبدولخـالق مـحـەمـەد رەشـیـد زەنگەنە:

بەڕێـز سـەرۆکـی ئـەنجـوومـەن.

پێشنیارم هەیە کە خاڵی یەکەم لەمادەی(٥)بۆ ئەوەی هاوولاتی کوردستانی بگرێتەوە، لەبەر ئەوەی ئێمە فیدرالیەتمان راگەیاندووە لەناو عێراقدا بەو صیغەیە بکرێت«لكل مواطن كردستاني وعراقي يرغب بأصدار مطبوع دوري ان يقدم طلب الى وزير الثقافة»ئەو هاوولاتییە کوردستانییە (مواطن کوردستانی) گشتی دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز شێرکۆ فایەق بێکەس/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێـز سـەرۆکـی ئـەنجـوومـەن.

من(١٠٠٪)لەگەڵ ئەو پێشنیارەم کە کاک عبدالخالق کردی و، بەسەر ئێمەدا تێ پەڕیوە لەم برگەیەدا لەگەڵ هەموار کردنی (تعدیلاتی) لیژنەی یاساییم.

بەڕێز فـەلەکـەدین سـابیـر کـاکـەیی:

بەڕێـز سـەرۆکـی ئـەنجـوومـەن.

ئێمە وەکو لیژنە چووینە لای وەزیر بەقسە باسی کرد، بێگومان بۆ ئەو خاڵانەی پێشوو مەرجی داناوە، وەکو بەڕێز کاکەرەش وتی پێویستە شتێک دابنرێت، نازانم پێشنیارەکە چی بوو، بۆ ئەوەی دەرکردنی رۆژنامە ئاسانتر بێت وسانسۆر نەبێت، سوپاس.

بەڕێز فـــــرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەریری:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

لەگەڵ لیژنەكەی وەزارەتی ڕۆشنبیری دام ئەو ڕۆژنامانەی كە دەردەچن (قائم) بن، بەڵام خاڵێک دابنێن كە بۆ ماوەی مانگێک مۆڵەت وەربگرن، سوپاس.

بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــەحـــمـــود یوســـفی:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

پێشنیارێكی تری دیاری كراوم هەیە، لەجیاتی ئەوە«لكل شخص مقيم في اقليم كوردستان»با ئەوەندەش میـسالی نەبێت،(٣٠)ڕۆژ زۆرە یان ئەو مـەرجـە زۆرە، هەندێک مـەرج هەیە دەبوایە دامـان نەنابا. مادام ئەم مەرجانە هەنە دەبێت لایەنێكیش هەبێت ئاگاداری ئەم مەرجانە بكات، ئەوەی ڕۆژنامە دەردەكات با(٣٠)ڕۆژ چاوەڕێ بكات، مەرجەكانیش بەو شێوەیە نییە بەرهەڵستی چاپەمەنی بكەین، سوپاس.

بەڕێز جـــێـگری ســـەرۆكی ئـەنجـــومـــەن:

پێشنیـارێک دەربارەی بڕگە(١)(ولكل من يرغب بأصدار مطبوع دوري ان يقدم طلبا)(مـن يرغب)، گشتگیرە (شامله).

بەڕێز حـــســـەن عـــەبدولكـەریم بـەرزنجی:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

ئێـمـەش لەگـەڵ ئەو ڕایەین كـە وشـەی عـێـراقی بگۆڕدرێت، ئەگـەر بۆ مـادەی(٥)بگەڕێینەوە ووشەیەک پڕ بە پێستی هاتووە ووشەی عێراقی بكەینە (مواطن) بەلایەنی كەمەوە لێرە نیشتەجێ بێ، سوپاس.

بەڕێز ئەحـمـەد ئەبو بەكـر حـسـەن بامـەڕنی:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

مـواطن) هەردەم بەنیشـتمانەوە بەستراوەتەوە.. هاونیشـتـمانی یاعـێراقیـە یاتوركیـە.. بەیانی یەكێک لەوانە حەزدەكات ڕۆژنامەیەک دەربكا هاونیشـتمانیی عێراق نابێت«مـن یـرغـب» زۆر چاكترە، سوپاس.

بەڕێز جـــێـگری ســـەرۆكی ئـەنجـــومـــەن:

كێ لەگەڵ ئەوەیە وشەی عێراقی بگۆڕێت«لكل مـواطن يرغب بأصـدار» ئێستا سێ پێشنیار هەیە«لكل مواطن»هەیە«لكل من يرغب»،«غير عراقي»ئەگەر هاونیشتمانیەكی عێراقی هات لێرە ڕۆژنامەیەكی دەركرد ئەوە بۆ ئەوە دەگرێتەوە كە بەشێكین لەعێراق.

بەڕێز عـەبدولخـالق مـحـمـەد رەشـیـد زەنگەنە:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

پێشنیـارەكەی من لایەنی سیـاسی وفكری تێدایە، (لكل مـواطن كـوردسـتـانی وعـراقی) لێـرە

هەردووکی دەگرێتەوە ئێمە پارچەیەکین لەکوردستان، بەشێکین بەفیدراڵیەت لەعێراق، ئەو دوو ووشەیە مانای خۆیان هەیە، لەبەر ئەوە داوا دەکەم ئەو پێشنیارە زیاد بکرێ گشت هاووڵاتیەکی کوردستانی لەهەموو پارچەکاندا، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

لام وابێ باش نابێت بڵێین کوردستانی یان عێراقی، بۆ ئەوەی نەبێتە مایەی سەر سوڕمان، دووژمن بڵێت مەبەستیان لە جیابوونەوەیە.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ ئەوەی روونی بکەینەوە کە ئەم یاسایە لەلایەن لیژنەی رۆشنبیری گفتوگۆی لەسەر نەکراوە، مەسەلەی ئەم سێ دارشتنە ئەڵێین بەشێکین، فیدراڵین، بەڵام واقعێکی تریشمان هەیە کە خەڵکانێکی کوردستانی تر هەن رۆژنامەیان لێرە دەرئەچێت، ئەبێت رێگایان بدەین ئەبێت یاسایێکی بۆ دەربچێت، یا دەبێت بەنهێنی بێت، لێرە ناچارین بەهەموو بارێک (کوردستانی) بڵێین بۆ ئەوەی هەموو بەشی کوردستان بگرێتەوە لەرووی یاسایشەوە کە ووتوومانە فیدراڵی وعێراقین هیچ کاتێکیش لاریمان لەوە نەبوو کە کوردستانین، زۆر هەڵوێستمان لەپەرلەمان هەبووە لە پشتگیری بەشەکانی تری کوردستان، جا لەو باوەڕە دام ئەم«من یرغب»ە دەرگایەکی چاکترمان بۆ ئەکاتەوە، سوپاس.

بەڕێز جەلال جەوهەر عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو(لکل من)(من) کراوەیە بۆ هەموو لایەنەکان بۆ پێکهاتەی حزبی سیاسی بۆ شەریکە ئەوکاتە ناشێت، سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(٢-٣)پێشنیار هەیە دەبێت ئاگاداری بکەین کە دەڵێت (مواطن) دەبێت سیفەتێکی بۆ دابنێن، واتا سیفەتەکە یا کوردستانی یا عێراقی یا تورکی یاسووری چونکە (مواطن) بەتەنیا نابێت (مواطن) بەستراوە بەم نیشتمانەوە، ئێمە ئایا بوار دەدەین بەو کەسەی لەلندن دانیشتووە رۆژنامەیەک دەربکات، شەریکەیەک لەئەمەریکا هەیە رۆژنامەیەک دەربکات، نا دەبێت لەکوردستان دابنیشێ، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەسەلەی(کل من یرغب) دەرگایەک دەخەینە سەرپشت کە ناتوانین هەتا دژی رۆژنامەی (الثورة)ش بوەستین. بەپێی یاسا ناتوانی دژی بوەستی، بەڵام وابزانم لێرە رۆژنامەکان دەفرۆشرێت

پشتگیری پێشنیارەکەی کاک عەبدولخالق دەکەم وەبە بۆچوونی من نابێت پێدانی (معطیاتی) سیاسیشی لەگەڵ بێت، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر مەبەست لەو حزبە کوردستانیانە بێت، یان ئەو چاپەمەنییانەی کە لەکوردستان دەردەچێت کوردستانی تورکیا بێت، یائێران یاسووریا بێت، لەوێ دەرئەچێت لێرەدا بلاو ئەکرێتەوە، تۆ بۆ بەیاسایێک دای ئەنێیت کە لێرە دەربچێت، عێراقیەکە رەنگە هەمووی بگرێتەوە ئەوەی تریش لێرە بلاو ئەبێتەوە.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەسەلەی (موحەویل وصاحب الامتیاز) کاک حازم روونی کردەوە، مەسەلەی (محول وصاحب الأمتیاز)، بۆ نموونە دەتوانێت رۆژنامەی هەمەجۆری کوردستانی دەربچێت لەهەموو پارچەکانی، بەلام خاوەنی (امتیاز) دەبێت بۆ تۆژینەوەی یاسایی یان لەکاتی لێپرسراویەتیدا بەرامبەر بە مەرکەزیەتێک بوەستێ کە پێویستە لەدانیشتوانی هەرێمی کوردستان بێت، سوپاس.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرای من وشەی (مواطن) کە لەسەرەوەدا هاتووە، تێیدا کە دەڵێت (مواطن) یاسایەک لەهەر مەملەکەتێک دەردەچێت هەموو مەملەکەتەکە دەگرێتەوە، دووەم وشەی عێراقی زۆر پێویستە، چونکە ئێمەی کورد لەکوردستانی عێراقدا هەر کوردین بەگوێرەی ئەو فیدراڵیەتە، دوای ئەوە ئەبێ یاسای نێو دەوڵەتی پەیرەو بکەین خەڵکێکی غەیری عێراقی بێت، لێرە رۆژنامە دەربکات بەچ صیغەتێک دێت بەسیفەتی ئیقامە دێت، بەسفەتی پەنابەر دێت، بەرێگایێکی رەوا دێتە ناو عێراقەوە بەچ رێگایەک دێتە ناوەوە، ئەوە دەرگایەکی زۆر گەورە بۆ ئێمە دەکاتەوە لەلانی دام ودەستووری یاسای نێو دەوڵەتی، چونکە ئەبێت بابەتی بەراوردی هەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نازانم یاسای نێو دەوڵەتی کەی پێچەوانەی ئەوە بووە کە دەوڵەمەندێک یا مۆنۆپۆلی چەندین رۆژنامەیان لەدنیادا هەیە، کابرایەکی مارکسی کەپێش چەند ساڵێک مرد زیاتر لە(٨٠)رۆژنامەی هەبوو لەهەموو دنیاوە لە طوکیۆ وەهەتا دەگاتە فنزویلا وەهیچ پێچەوانەی یاسایش نەبوو، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

نازانم ئەمە هەر صیغەکەشی چۆن ئەبێت (کوردستانی عێراق) پەیوەندی پێ بکەین یان نا، جا ئەگەر بکرێت دان وستانێکی لەسەر دەکەین.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕێگامان داوە بەکابرایەک کە نەهاوولاتی ئێرەیە نە (إقامە)ی لێرەیە توانیویەتی ڕۆژنامەیەک دەربکات لەکاتی زێدەرەویەکدا لەسنوورەوە بۆی دەردەچێت ئەوکاتە چۆن تۆژینەوەی یاسایی لەگەڵ دەکەی؟ بۆیە ئەو قانونە بەو شێوەیە صیاغە بکرێت کە هاونیشتمانیی غەیری عێراقیش سەرمایەکی هەبێ لێرە وەبەری بێنێ لەبواری پەخش ورۆژنامەدا، بەڵام ئەو کەسانەی کە بەرپرس نین بەقانون کە داوای مۆڵەتی لێ کردن ئەگەر (صاحب الامتیاز) وسەرنووسەر بێت پێویستە عێراقی بێت لە هەرێمی کوردستانی عێراق بێت، سوپاس.

بەڕێز شێرکۆ فایەق بێکەس/وەزیری ڕۆشنبیری:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە وەکو لەپێشەوە قسەمان کرد دەربارەی ئەم برگەیە تەنانەت سەرۆکی کتلەی زەرد خۆی جەختی ئەو پێشنیارەی کرد کە لەلایەن(کاک عەبدولخالق)ەوە کرابوو و، منیش پێشتگیریم کرد کە برگەکە بەم جۆرە بێت کەبۆ هاونیشتمانێکی کوردستانی عێراقی بێت، پێم وایە ئەمە گتشگیر (شامل) ترە هەموو کوردێک ئەگرێتەوە ولەهەمان کاتیشدا هەموو عێراقیەک دەگرێتەوە، ئەمە ڕای وەزارەتی ڕۆشنبیریە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

پێشنیاری کاک سەعدی «سەرۆکی کتلەی سەوز»کردی وەکتلەی زەرد جەختی کردەوە ئەیخەینە دەنگدانەوە، ئینجا مادە(٥)وەکو خۆی بمێنێتەوە وەبڵێ«لکل مواطن عراقي مقيم في اقليم كوردستان العراق»کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەم مادەیە وا وەربگیرێت؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵڵا حەیدەری:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مادة(٦)اولا :-يعتبر المطبوع الدوري قائم الوجود قانونا منذ صدور اول عدد منه واذا ارتأى صاحب الامتياز الغاء وجوده فعليه اعلام الوزارة بذلك تحريريا ويكون ملغيا قانونا من تأريخ تسجيل الاعلام لدى الوزارة.

ثانيا :-يجوز تغيير صاحب الامتياز او رئيس التحرير او كليهما على ان يعلم الوزارة بذلك.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دروستە (مالک)بمێنێ، چونکە (مالک) ئەتوانێت، سەنووسەر ڕەنگە (مالکی) نەبێت (صاحب الامتیاز) ناتوانێت (الغا)ی بکات، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ڕۆژنامەیەک ئەگەر (تحويل) نەکرا، لەکار ڕادەوەستێ دەبێ صیغەیەکی تر بدۆزینەوە، لەو حاڵەتە بەدوای موحەویلی تردا بگەڕێین ئەوەی کە ڕۆژنامەکەی بۆ (تحويل) بکات، سوپاس.

بەڕێز مەلا موحسین خالید مستەفا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو برگەیەی(٢)ئەو گۆڕانکاریە لەجیاتی ئەوەی وەزارەت پێی بزانێت ڕەزامەندی نیشان بدات باشترە چونکە هیچ دەورێکی وەزارەت نامێنێ لەو وەزعەدا هەر تەنها پێی بزانێ، سوپاس.

بەڕێز حسێن عارف عەبدولڕەحمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

برگە(١)کە ئەڵێت«قائم الوجود منذ صدور اول عدد منه»ئەوە لەگەڵ پرۆژەکەی وەزارەت نەگونجاوە، ئەمە لەگەڵ ئەوا دانراوە، بەڵام کە ئێستا مەرجی بۆ دانراوە کە داوای مۆڵەت بکات دەبو بڵێین(منذ صدور الايجازة) چونکە (تبعاتی) قانونی لێ ئەوەشێتەوە، ئەمە لەوەختی مۆڵەتەوە نەک لەوەختی دەرچوونی ژمارەکە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی کاک حسێن عارف ووتی لەکاتی مۆڵەت یا دەرچوونی یەکەم ژمارە ئێمە وامان پێ پەسند بووە کە یەکەم ژمارەی دەرچوو مانای تەواو دەبێت لەوانەیە مۆڵەتیش وەردەگرێت، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

دەربارەی خاڵی یەکەم کە ئەڵێت(يعتبر المطبوع الدوري قائم الوجود قانونا منذ صدور اول عدد منه). وەکو تێگەیشتبم ئێوە لاری ئەوەتان نییە لەپاش ئەوەی کە مۆڵەتی وەرگرت.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بێگومان ڕۆژنامە (موخەوەل)دەبێت بەدەرچوونی مۆڵەت، بەڵام لەڕاستیدا بوونی نییە لەبەر ئەوەی یەکەم ژمارە دەرچێت ئەو (قائمە)، چونکە شتێک ئەگەر لەوجود دا نەبێت چۆن دەتوانی بڵێی (قائم الوجوده)؟ سوپاس.

بەڕێز حسێن عارف عەبدولڕەحمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بڵێین لەکاتی مۆڵەت پێ دانێک شەش مانگی پێ چوو، ئەگەر سێ مانگ بێت، خۆ لەو سێ مانگە گەلێ جۆر مافی تێ ئەکەوێت گەلێک گرفتی تێ ئەکەوێت واتا (تباعاتی) قانونی لێ ئەوەشێتەوە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یاسایەکە چارەسەری سەرپێچی کردنی چاپەمەنی کردووە سەرپێچی کردنی چاپەمەنیەکە دیار دەکەوێت کەی دەرچوو، بەڵام ئەوانی تر مووچەی کرێکارێک نەدرا، کارێک دوا کەوت، پایەکێک سەقەت بوو، بەر مەکینە کەوت ئەمە هەموو یاسای تایبەتی خۆی هەیە وڕێگای خۆی هەیە چاری دەکات، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

لەم مادەی(٦) ئەڵێ ئەو ڕۆژنامەیە بەپێی لەڕۆژی دەرچوونی یەکەم ژمارەوە (قائمە)، پرسیارەکە ئەوەیە دەستەیەک داوای ڕۆژنامەیان کردووە ،وەزارەت ڕازی بوو وەدەستەی نووسەرانی دا ئەنێت ڕۆژنامە تا شەش مانگ دەر ناکات وە ئەم ڕۆژنامەیە هەیە؟.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوانەی لەڕۆژنامە ئیش دەکەن دوو جۆرن یان کەرتی گشتی یان تایبەتی، ئەوەی کە لەکەرتی تایبەتییە ئەوانەن کە ئیش دەکەن وخزمەتیان دەگوازنەوە لەڕۆژی دەرچوونی فەرمانی دامەزراندنیانەوە مافە دەستکەوتووەکانیان دیار دەبێت ئەوانی تر ئەو کرێکارانەن کە لەو جێگایانە ئیش دەکەن کە پەیوەندیان بەکەرتی گشتییەوە نییە تایبەتن وئەوە خۆی یاسای تایبەتی هەیە ئەوە چارەی دەکات، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا مادە(٦)کێ لەگەڵ ئەوەیە کە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز شیروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مادة(٧)«على صاحب امتياز المطبوع الدوري مسك السجلات القانونية الاصولية مصدقة من قبل كاتب العدل بحسب مقتضى حال المطبوع».

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

هیچ تێبینی نییە.. کێ لەگەڵ ئەوەدایە؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز شیروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة(٨):-

اولا:-على كل من يروم طبع مطبوع غير دوري توثيقه مسبقاً لدى المكتبة الوطنية للاقليم وايداع نسخة طبق الاصل لديها.

ثانيا :–على مقدم المطبوع غير الدوري للطبع ايداع عدد من النسخ منه بعد انجاز طبعه لدى المكتبة الوطنية للاقليم.

ثالثا :–يجب ان يذكر في المطبوع غير الدوري عند طبعه اسم المؤلف او المؤلف والمترجم ومقدمه للطبع وناشره وتأريخ طبعه والمطبعة التي طبع فيها ورقم وتأريخ ايداعه في المكتبة الوطنية وعدد نسخه.

رابعا :–مقدم المطبوع غير الدوري للطبع يكون مسؤولا عنه امام القانون.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نازانم ئەمەویت پرسیاریک لەبەڕێز وەزیری رۆشنبیری بکەم ئێمە کتێبخانەیەکمان ناو ناوە کتێبخانەی نیشتمانیی، ئاگاداری ئەوە نیم، چونکە وابزانم کتێبخانەی گشتی هەولێرمان هەیە، سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەبڕگە(٢)لەمادەی دوای ئەوە لەمادەی(٩)دا هاتووە، ولەدوایی دا ئەڵێ« ماقدم المطبوع غير الدوري يتعرض للمسائلة القانونية» واتا ئەبێ ئاگاداری بکرێ یا لەوێ نەمێنێ، سوپاس.

بەڕێز شێرکۆ فایەق بێکەس/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تا ئێستا شتێک نییە بە ناوی کتێبخانەی نیشتمانییەوە کە بەرەسمی دانرابێت، تەنها پرۆژەیەک هەیە کە کتێبخانەی نیشتمانیی هەرێم بنیات بنرێ ئەمە بۆ وەڵامەکەی د.عیزەدین، دەربارەی برگەی(٣)تەنها ئەم دوو تێبینییەم هەیە لەگەڵ ناوی نووسەردا ژمارەکەشی بنووسرێت واتا ژمارەی ئەو نوسخانەی کەچاپ دەکرێن، سوپاس.

بەڕێز حسێن عارف عەبدولرەحمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وابزانم فتکردنێک (حەذفێک) هەیە کە لەوەختی چاپدا پەڕیوە، جیاوازیەک هەیە کە ئەڵێت ٣-(يجب)... پێش وەرگێرەکە دانەرێکی تر دووبارە دەبێتەوە، چونکە جاری وا هەیە ئەوەیان هەر بەتەنیایە، جاری وا هەیە کتێبەکە وەرگێردراوە ئەبێت ناوی وەرگێرو دانەرەکەشی بنووسرێت. سوپاس.

بەڕێز عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەیاسای وەزارەتدا کتێبخانەی نیشتمانیمان هەیە، بابڵێین ئێستا ئەم یاسایە دەرچوو، تا دوو ساڵ کتێبخانەی گشتیمان ناونەنا، نابێ هیچ شتێک دەربچێت ئەم گرفتە چۆن چارە دەکەن؟ پێت

دەڵێ (رەقەم ایداعی) نییە، لە کتێبخانەی نیشتمانیی ئەپرسم کامەیە کتێبخانەی نیشتمانیی ئەبێت هیچ نەبێت یەکێکیان بەکاتی دابندرێ تا گەورەکە دروست ئەکرێت ئەو دەسەڵاتەی بدرێتێ، سوپاس.

بەڕێز شێرکۆ فایەق بێکەس/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رەنگە لەو حاڵەتەدا پێشنیارەکەی خۆی پێکەشی دەکات بۆ کتێبەکەی لەو بارەدا پێش ئەوەی کتێبخانەی نیشتمانیی دابنرێت لەوەزارەت ئەتوانێت هاوئاهەنگی ئەو مەسەلەیە بکات، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

وەزارەت ئەتوانێت ئەمە بە رێنومایی دەربکات ئەڵێت ئەمە لەوەزارەت دائەنرێت، ئێستا یەک پێشنیار هەبوو لەبڕگەی(٣)بنووسرێت (عند طبعە اسم المؤلف، او المؤلف والمترجم ومقدمة للطبع..) کێ لەگەڵ ئەم هەموار کردنەیە؟... کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.
لەبڕگە(٤)باسی ئەوە کرا کە بیکەن (مسؤولا امام القانون) لەسەر ئەوەی کە لەماد(٩)ئەوە کراوە، لیژنەی یاسا لاریبە لەسەر ئەوەی لاببرێت.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزەنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەبڕگە٢)ی مادە(٩)دا هاتووە (ومقدم المطبوع غير الدوري للمسألة القانونية وفق القوانين المرعية). وەکو دڵنیایی هاتووە ئەگەر هاتووە کار لەسەر ئیشەکە ناکات، بەرهەڵستی نییە لاببرێ، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە بڕگە(٤)لابرێت؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ بڕگە(٤)هەڵوەشایەوە.
مادە(٨)کێ لەگەڵیەتی لەگەڵ ئەو هەموار کردنەدا؟.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵڵا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة(٩)/يحظر النشر في التحريض على ارتكاب الجرائم واعمال الارهاب وترويج سبلها وتوفير ممكناتها والقذف والطعن والتشهير بالاشخاص وانتهاك حرمة الاديان والمذاهب والاداب والنظام العام.

بەڕێز عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەشی یەکەم هەر هەمووی لەیەک شتدا کۆ ئەکرێتەوە ئەو شتانەی کە پێچەوانەی یاسان، ئەکەونە گێژاوێکەوە کامە (قەذفە)و کامە (طەعنە) کامە (حەساسە) بەئایین ومذهب وکامە گفتوگۆیەکە

کەئاییین خۆی ڕێگای ئەدات، لەبەر ئەوە ئەمانە هەر خۆی یاسای تایبەتی هەیە کە ڕێگای نادات، وابزانم هەر هەمووی لەشتێکدا کۆ بکرێتەوە کە ڕێگای ئەوە نادرێت وبەپێی یاسا سزا ئەدرێت.(یایحضر... مایخالف القوانین المرعیة)، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من هەندێ سەرنجم هەیە لەسەر بڕگە(٤)باسی دادگاو دادوەران دەکات، خستنە سەرێکم لەکۆتاییدا هەیە«التعرض للقضیة مالم یتم التحقیق فیها». واتا راگەیاندن یا ڕۆژنامە هیچ باسی قەزیەیەک ناکات هەتا

تۆژینەوە تەواو ئەبێت. خاڵی(٥)القذف والطعن بالأشخاص..(بالاشخاص) لاستیکیەتێکی زۆری تیایە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

(القذف والطعن)... لەهەموو حالەتێک دا کابرا ئەچێت داوا تۆمار ئەکات، ئەڵێت فلان (تەشهیر)ی پێ کردم ئەوکاتە لەوانەیە (تغریم) بکرێت یان نەکرێت.

بەڕێز د. فایەق محەمەد گوڵپی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی خاڵی شەشەم،(انتهاك حرمة الاداب والنظام العام) زۆر شت ئەگرێتەوە ئەگەر دەقێکی وابێت بەدەست دەسەڵاتی راپەڕاندنەوە بێت خۆیان ئەم ڕۆژنامەیە دابخەن یا دەیکەنەوە، لەبەر ئەوە من ئەڵێم پیاچوونەوەیەکی تیا هەبێت ودیاری بکرێت، سوپاس.

بەڕێز مەلا موحسین خالید مستەفا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

داوای لێ بوردن ئەکەم، ئەگەر وەکو پێشنیارەکەی پێشوو نەبێت کە هەر باسی نەکرا، بۆ بابەتی چاپکراوەکان کە خاوەن (امتیاز) لابرێت پێشنیاری ئەوەم کرد کە ڕەزامەندی وەزارەت هەبێت پێش ئەوەی لابرێت نەک هەر لەخۆیەوە (مالک)ەکە هەر کەسێکی تر لای ببات هەر وەکو ئەوەی کە رژێمی پێشووی عێراقی ئەیکرد، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

وابزانم لەڕووی ڕەسمەوە کاک ئیبراهیم جیاوازی هەیە لەگەڵ جەنابتدا.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو مادەیە تێکڕا پێچەوانەیە لەگەڵ مادە(٢)کە دەڵێ(لارقابة علي المطبوعات) پاشان زۆر کۆت وزنجیر دانراوە کەبەراستی حەق نییە بەو صیغەیە کۆ بکرێتەوە تەنها لەدوو خاڵی دەبینم یەکێکیان ئەوەیە خاڵی پێنجەم(القذف والطعن والتشهیر بالاشخاص..)وە ئەوەی

شەشەمیان(انتهاك حرمة الاداب والنظام العام...) ئەوانی تر بەگشتی پێم وایە زیادە، بۆ نموونە ئێمە باسی دیموکراتیەت دەکەین لەدنیادا حزبی فەرمانڕەوا هەیەو حزبی بەرهەڵستکاریش هەیە، حزبی بەرهەڵستکار ئیشی ئەوەیە کە لەسەر هەڵەی حزبی فەرمانڕەوا بنووسێت وبڵاوی بکاتەوە ئەمە مافێکی خۆیەتی دەبێ ئەمانە ساغ بکرێنەوە، سوپاس.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاتی خۆی کە ئەمە خرایە روو رەنگە ئەو یاسایە هەر پێویست نەبا برگەی(١) وشەی(یحضر) من لەگەڵ رای کاک سەعدیم وشەی (یحضر) بۆکێیە؟ ئایا سەرنووسەرە؟ ئایا دەسەڵاتێکە پێش بڵاوکردنەوە یا پاش پەخش کردن؟ کەزۆر خەتەرناکە لەسەر ئازادی سیاسی لەکوردستاندا، جاران لەرژێم سانسۆر هەبووە لەسەر رۆژنامە، لێرە قانونی سزادان (عقوبات) هەیە و، دووەم راستە جارێ دەستوورمان دەرنەکردووە، بەڵام ئێمە وا دادەنێین دەستوورێک هەبێت چ دەستووری گشت عێراق بێت یا فیدرالی بێت لەدەستووردا مافی هاونیشتمانی هەیە مافی ئازادی هەیە و ئازادیەکانی تێدا هەموو نووسراوە کە ئەمانە دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز نەجمەدین عەزیز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی لە وڵاتانی دیموکراسی کەس لەوە ناپرسێ رێی پێ بدرێ، کەتۆ (توهمە) دوای کەسێک بخەی، لەبەر ئەوە ئەمەی بەو شێوەیە دانراوە دەتوانی هەرچی دەست وپێی رۆژنامەگەری هەیە ببەستیت وبیبەیتە بەردەمی دادگا وەسزای بدەن یاخود دەمی نووسەرەکانی کورد ببەستی، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەو خاڵانەی کە هاتووە بەراستی کۆت وزنجیری تێدایە، ئێمە داوای دیموکراتی وئازادی دەکەین لە وڵاتەکەمان لەلایەک ولەلایەکی تریش کۆمەڵێک کۆت وزنجیر دادەنێین بۆ خۆمان، من لەگەڵ(٣)خاڵم لەو خاڵانە، بەڵام خاڵەکانی تر لێرە (سوڵتەو قضاء) ئازادە وسەربەستە ومافی ئەوەمان نییە دەست لە ئیش وکاری ئەوان بدەین، لەلایەکیش لەوەزارەتی رۆشنبیری وراگەیاندن یاسای چاپەمەنی هەیە لیژنەیەک هەیە بەتایبەتی سەرپەرشتی یاسای چاپەمەنی دەکات، ئەو لیژنە لێپرسراوە بەرامبەر هەر چاپەمەنیەک دەردەچێت لەکورستاندا، سوپاس.

بەڕێز حەسەن کانەبی خضر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە بۆچوونی من برگە(٦)هەموو برگەکان دەگرێتەوە ئاداب ونیزامی گشتی سەرپێچی یاسا سەرپێچی ئاین وسەرپێچی داب ونەریتی لەنێو برگە (٦)دایە، سوپاس.

بەڕێز محەمەد تۆفیق رەحیم/وەزیری مرۆڤایەتی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرای من کەیاسای چاپەمەنی دادەنرێت دەبێت رای دیموکراتی بپارێزێ نەک دیاری کردنی ئەو برگانەی کە دانراون هەمووی دەستنیشانی ئازادی وبیرورا دەربڕین ئەکات، ئەوەی من بزانم لەولاتێک کە دیموکراتی تەواو هەبێت یا دیموکراتیەت هەبێت لەسەر هەموو نووسراوێک کە ئەنووسرێت یا بلاو ئەکرێتەوە خەلک بەرێتە دادگا بەپێی بۆچوونی خۆی ئەمە پێچەوانەی ئادابە ئەمە لەیاسایەکەدا دەست نیشان ناکرێت، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەر شتێک لە یاسا ئێستا دائەنێین مەرج نییە یەکجاری بێت، ئەمە یەکەم هەنگاوی ئێمەیە باهەندێ شت هەلەی تێدا هەبێت رەنگە (میثالی) نەبێت، (میثالیەت)، رەنگە ئێستا شتێکی خەیالی بێت، ئەبێت هەر یاسایەک هەندێک سنووری هەبێت سەربەستی مرۆڤ هەرگیز رەها نییە، سەربەستی مرۆڤ لەوە ئەوەستێت کە دەست درێژی لەسەر کەسێکی غەیری خۆت نەکەی، سوپاس.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو خالانەی کە ئێستا ناویان برا، بۆ ئەوە ناچم کە بەستنەوە (تقيد) بێت لەسەر سەربەستی رۆژنامەگەری چونکە ئێمە لە مەبدەئی یەکەمدا گوتوومانە(رۆژنامەنووسی ئازاد)دەبێت ئەوە لەبیر نەکەین کە میللەتی ئێمە دواکەوتووە هەتا گەنجەکانمان لەبارێکی سیاسی وکۆمەلایەتی ئەوتۆ ژیاون، بۆی هەیە برەو بە زۆر شت لەناویاندا بدرێت وزەرەر بەخش بێت بۆ دوارۆژێکی دوور، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێم وایە ئەو برگانەی لەو یاسایەدا هاتوون قازانج ناگەیەنن بە دیموکراتیەتی ئێمە. بواری ئەوە بدەن بیرێکی لێ بکەینەوە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

تێبینی جیاواز خرایە بەرچاو، ئینجا پێم وایە ئەوە بهێلینەوە بۆ هەردوو فراکسیۆنەکە باسی بکەن، هەردوو لیژنەی پسپۆر کە لیژنەی رۆشنبیری ولەگەل یاسای هەردوولا لێی بکۆلنەوە بۆ ئەوەی بگەینە صیغەیەک بۆ ئەم یاسایە بەیانی باسی بکەین بۆ ئەوەی کۆتایی پێ بهێنن.

بەڕێز كـاكـەرەش مـحـەمـەد نەقشـبـەندیی:

بـەڕێـز ســـەرۆكی ئـەنجـــوومـــەن.

حەز دەكەین گوێمان لە بەڕێز جەنابی وەزیر بێت بزانین رای چییە؟ چونكە پرۆژەكە ئی وەزارەتە، سوپاس.

بەڕێز جـێگری ســەرۆكی ئەنجـــوومــەن:

ئەمە بۆیە نێردراوە تا پەرلەمان رای لەسەر بدات، با هەردوو فراكسیۆن بە ئامادەبوونی هەر دوو لیژنەی یاساو رۆشنبیری لێی بكۆڵنەوە بۆ ئەوەی بگەنە صیغەیەك لەپەرلەمان دایبنێین، لەپاشان جەنابی وەزیری رۆشنبیری قسەی لەسەر ئەكات، ئەنجا كێ لەگەڵ ئەوەیە ئەم دوو ماددەیە دوا بخەین؟.. كێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆریەی دەنگ دوامان خست، جا تكا ئەكەین هەردوو فراكسیۆنەكە پێك بێن كە بەیانی سەعات(١٠)لێرە كۆ ئەبینەوە بۆ ئەوەی تەواوی بكەین.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا	**نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا**	**جوهر نامق سالم**
سكرتێری ئەنجوومەن	**جێگری سەرۆكی ئەنجوومەن**	**سەرۆكی ئەنجوومەنی نیشتمانیی كوردستانی عێراق**

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (٢٨)

چوارشەممە ڕێکەوتی ١٤/٤/١٩٩٣

کاتژمێر (١٠)ی سەرلەبەیانی ڕۆژی چوارشەممە ڕێکەوتی ١٤/٤/١٩٩٣ ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان بەسەرۆکایەتی بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا جێگری سەرۆک و، بەئامادە بوونی سکرتێری ئەنجوومەن بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا، دانیشتنی ژمارە (٢٨)ی خولی ئاسایی یەکەمی، ساڵی (١٩٩٣)ی خۆی بەست. سەرەتا لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتییەوە ڕادەی یاسایی دانیشتنەکە چەسپێنراو، ئەوجا بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان و، بەناوی گەلی کوردستانەوە دانیشتنەکەی دەست پێکرد.

بەرنامەی کار:

١- گفتوگۆ کردن لەسەر پرۆژەی یاسای وەزارەتی ڕۆشنبیری وراگەیاندن.

٢- تازە بابەت.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەرنامەی ئەمڕۆمان تەواو کردنی یاسای ڕۆشنبیری یە، وەزیری ڕۆشنبیری ئامادەیە، ئەگەر لە تازەبابەت شتێک هەیە بیخەینە ڕوو.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیاری ئەوە دەکەم لە تازەبابەتدا، کڕینی دانەوێڵە لە جوتیاران و، پاراستنی کشتوکاڵ ئەویش بە لەناو بردنی نەخۆشی سن و کیسەڵە و ئەو شتانە، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی پەیوەندی بەبڵاوبونەوەی کیسەڵە هەیە لافاوی تەق تەقە. لەو بارەیەوە وەزارەت لیژنەیەک پێک بهێنێ، وابزانم ئەزمونەکانی شەشی دواناوەندی پەیوەندی بە وەزارەتی پەروەردەوە هەیە، کە لیژنەی پەروەدە موتابەعەی بکات لەگەڵ وەزیر گفتوگۆی لەسەر بکەن، ئەگەر وەزیر نارازی بوو و ڕای نەدا لێرە باس بکرێ، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

کە هاتینە سەر خاڵەکانی یاسا ئەوکات باسی دەکەین، تازەبابەت دیار نییە، ئێستا دێینە سەر یاسای چاپەمەنی کە گەیشتینە مادده (٩) وابزانم هەندێ گفتوگۆی لەسەر کراوە پاش گفتوگۆ (صیغە)یان بۆ مادده/ ٩ دۆزیوەتەوە ئایا گەیشتوونەتە کوێ؟

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەسەر بڕیاری بەڕێزتان لیژنەی یاساو ڕۆشنبیری هەردوو فراکسیۆن کە دانیشتن بە (٣) قۆناغ هەموومان کۆکردەوە، بڕگە ١/مادە/٩ مان کرد بە (٤) خاڵ (٣)خاڵ مایەوە دوایی برادەرانی لیژنەی ڕۆشنبیری وایان بەچاک زانی کەوا گفتوگۆی لەسەر بکەین و وایان بڕیار دابوو کەوا ئەو مادەیە ئەبێ هەڵوەشێتەوە ئێمەش وەکو لیژنە دوای هەڵسەنگاندی یاساکان کەوا دەبێ جێ بەجێ بکرێ و لیژنەی ڕۆشنبیری ڕای وایە نەمێنێ ئێمەش وەک لیژنەی یاسا دەڵێین بمێنێ، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاسی لیژنەی یاسا دەکەین پرسیاری ئێمە ئەوە بوو ئایا گەیشتوونەتە کوێ؟ وادیارە دوو ئەنجام هەیە، و تکا دەکەین کە کاک حەسەن ڕای لیژنەی یاسا بڵێ کە چییە دەربارەی مادە/ ٩؟.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە وەکو لیژنەی یاسا گەیشتینە ئەنجامێک کەوا دەبێ شتێک لە کرۆکی یاسایەکەدا بکرێت کەوا ئامادە کردنی چاپ وپەخش(تحظير الطبع و النشر) وابێ چارەیەکی مام ناوەندی بوو لەنێوان ئەم دووسێ شتەو، دەمەوێ بۆتانی ڕوون بکەمەوە کە ئەگەر شت دیاری نەکرێ مانای وایە تۆژینەوەی ڕێک ناخرێ لەسەر هەر شتێ بێ، چاپەمەنی سەربەستە «وفق احكام هذا القانون»، چونکە یاسایەکانی تر مبادئی گشتین بۆی هەیە کابرایەک لە بازاڕ جنێو بدا ، بەڵام لە ڕۆژنامە نەنووسراوە کەوا چاپ وبڵاوکردنەوە ئازادن ناتوانێ حسابی لەگەڵدا بکا، لە یاسای سزادان (قانوونی عقوبات) هاتووە کەوا تاوان تۆژینەوەی لەسەر دەکرێ، دەڵێن (خطر الشرفي القوانين النافذه)، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

داوا لە ئەندامان دەکەین کە چۆن دەنگدان لەسەر «تحظير النشر والطبع فيما يتعارض احكام القوانين النافذه» ببێ بۆ ئەوەی بزاندرێت چییە، لەراستی ئەندامان یاساکارپێکراوەکانیان لەبەردەم نییەو بەگشتی یاساکار پێکراوەکان (قەوانینی نافذ) جێبەجێ دەبێ و زەحمەتە دەنگدان لەسەر ئەو دانیشتنە بکرێ.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوبۆچوونەی جەنابت دەرتخست هەمان بۆچوونە کە لیژنەی یاسا خستبوویەڕوو، ئێمە دڵخۆشین کە یاسای ژمارە «١١» ئەو بڕیارە هەر بڕیارێکی تر کە لەگەڵ بەرژەوەندی میللەتدا نەگونجێ جێبەجێ ناکرێ، بۆی هەیە ئەو یاسایە(٤,٣) خاڵە بۆرۆژنامەوانی قازانجی هەبێ، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو یاسایەی کەپاش کشانەوەی (ئیداراتی) رژێم دەرچووە کاری پێ دەکرێ، ئەوانی تر بژار دەکرێ کە لەگەڵ بەرژەوەندی میللەتەکەماندا ناگونجێ و، پەرلەمان تەجمیدی دەکات.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لیژنەی رۆشنبیری لەگەڵ ئەوە بووین کە مادە/ ٩ نەمێنێ وبخرێتە سەر برگەیەک لەسەر مادە/ ١٠ ئەم هەموو گرفتە هەڵدەگرێ و لەو حاڵەتە وشەی «مرعیە» لێرە بمێنێ (قوانین نافذة) یا (مەرعیە) هەر کامەیان بێ، لە هەموو بوارەکان یاسا کارپێکراوەکان هەیە، ئەو برگەیەی کە لیژنەی یاسا باسی کرد نە لە بواری رۆشنبیری یا رۆژنامەوانی لەو کاتەوە تا ئێستا جیبەجێ نەکراوە لەبەر ئەوە لیژنەی رۆشنبیری رای وابوو کەوا مادە/ ٩ نەمێنێ برگەیەک لەسەر مادە/ ١٠ زیاد بکرێ و لەو یاسایەدا نەهاتووە، کەوا وەزارەتی رۆشنبیری رێنمایی دەرکاو روونی بکاتەوە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا رای لیژنەی رۆشنبیری چیبە؟.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رای لیژنەکە وایە کە مادە/ ٩ نەمێنێ (القوانین المرعیة)بکرێتە برگەیەک و بخرێتە سەر مادە/ ١٠، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

گفتوگۆ کردن بەم جۆرە نابێ، مەبدەئێک هەیە ئەگەر سیاسەت لە خزمەتی یاسادا بێ شتێکی چاکە، لێرە دەبێ یاسا سەقامگیر بێت، رۆژنامەوانی بەبێ مەرج وپێوەندە، لیژنەی یاسا دەزانێ رۆژنامەوانی هیچ مەرجێکی لەسەر نییە لەم پرۆژەیەدا، مەرج هەبێت یان نەبێت، یانە مەودای چەندە وچۆن بێ؟ ئەوە دیار نییە، سوپاس.

بەڕێز شێرکۆ فایەق بێکەس/ وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەبەر رۆشنایی گفتۆگۆکان چەند پێشنیارێکمان کردووە، لێرە چەند برگەیەکیان فت کردووە دەڵێ (یحضر المطبوع والنشر علی ارتکاب الجرائم وأعمال الأرهاب وترویج سبلها وتوفیر

ممكناتها والقذف والطعن والتشهير بالاشخاص وانتهاك حرمة الاداب والنظام العام) ئەوە لێرە هەموو کۆکراوەتەوە دەیخەینە بەردەمی ئێوەی بەڕێز بڕیارێکی لەسەر بدەن، سوپاس.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(باب)ی کۆڕگێڕان (نەدواتی) تێدا نییە، کەوا مەرجێک هەبێت قسەی سووک بە پەرلەمان وحکومەت نەدرێت، سوپاس.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پاش دامەزراندنی دام ودەزگاکانی حکومەتی هەرێم یاساکانی دەسەڵاتی ناوەند کە لەبەرژەوەندی میللەتەکەمان کاری پێ دەکرێت، لەو یاسایانە، تاوانبار کردن و (طعن) و(القذف).. هتد، مادەی یاسایی تر هەیە چارەی کردووەو دەکرێت بۆ بگەڕێینەوە، لەگەڵ ئەوەشدا سزای ئەو جۆرەکارانە لەمادە (١٠)دا باس کراوە (مراعاە القوانين المرعيه)ی بخرێتە سەر، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەی بەڕێز کاک فەلەکەدین گوتی لەدواییدا لەگەڵ ئەم بابەتەدا ناگونجێ.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

برایەک وتی خەڵکێک هەیە لەم دانیشتنە هێرشی بردۆتە سەر پەرلەمان، ئەگەر ئاماژەیە بۆ وتارەکەی من ئاشکرایە کە چیم نووسیوە، سوپاس.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەبەستم لێرە ئەوە نییە کە هیچ نووسەرێک نەگیرێ، حەز دەکەم ڕۆژێ دوو نووسەر بدرێتە دادگا، بیرو ڕای گشتی هۆشیار بێتەوە و لێرە مەبەست ئەوە نییە کەکەس سزا نەدرێ بەبێ ئەم یاسایە کەوا هەرکەسێک لە پێناو بیروڕای خۆیدا خەڵکیان کوشتووە، دادگاکان تاوانی تری خستوونەتە پاڵ، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تێبینیم لەسەر (اسلوبی) یاسا هەیە، کە دەخرێتەڕوو لەوەزارەتەوە شێوەی ئەو یاسایە مەنهەجەکەی دوەڵەمەند نییە، کە پێش ئەوەی بێتە پەرلەمان دەبێت بنێردرێتە لای لیژنەی پسپۆڕو زانایان لەدەرەوەی پەرلەماندا، وەزارەت دەوڵەمەند بکات، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــومـــەن:

ئەمـە لەگـەڵ پێـڕەوی ناوخـۆدا دەگـونجێ، ئەندامـانی پەرلەمـان لەسـەر بنەمـای سـیـاسی هەڵبژاردراوون، وا رێکەوت کەوا لیژنەکان لەکۆمەڵێک یاساناس ودکتۆر و ئایینی پێک بێت، بەگوێرەی قسەی کاک ئیبراهیم باشە لەگەڵ بۆچوونی سەرۆکایەتی وپێڕەودا رێکە.

بەڕێز بەخـتـیـار حـەیدەر عـوسـمـان:

بەڕێز ســـەرۆکی ئـەنجـــومـــەن.

ئەگـەر بێـتـو رۆژنامـەوانی سـەربەست ورەها بێ، کـەواتە یاسـای ناوێ، خـەڵک ئازادە هەرچی بڵاوبکاتەوە و یاسا بۆ ئەوە دابنرێ کە ئیشوکار رێک بخا ئەوە مەترسی تیایە بڕگەی «لا یعمل بأی نص یتـعـارض واحكام هذا القـانون» دەقـێکی تایبـەتە لەنێـوان یاسـای سزادانداﺀ(قـانون العقوبات)، پێشنیار دەکەم کەوا صیغەیەکی تر دابنرێ کەوا زێدەکردنێکم هەیە ئەویش دەڵێ «وفق القـوانين النافذه غـير المتعـارضـه مع مصلحـه شعب كوردسـتـان» بەمە لێی دەربازدەبین، سوپاس.

بەڕێز حـەســـەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســـەرۆکی ئـەنجـــومـــەن.

لەمادده/ ٢ی ئەم یاسایە ئەڵێ «الغير متعارضة مع شعب كوردستان» واتە ئەوە لەو یاسایەدا قەدەغە نەکرێ هەموو (موباحە)، ئایا پەرلەمان (سەب)و (قەذف) و (طعن) هەمووی (موباح) بکەین ئەو دەقـەی ئێمە وابزانم سەرکەوتوو ترین دەق نەبوو ئەوەی وەزیری رۆشنبیـری وەکو یاسا خراپ نییە، سوپاس.

بەڕێز فـەلەکـەدین سـابیـر کـاکـەیی:

بەڕێز ســـەرۆکی ئـەنجـــومـــەن.

رای وەزیری رۆشنبیری پەسەندکرا، با رای ئێمە بخرێتە دەنگ دانەوە، ئەگەر سەرکەوت مادە/ ٩ نەمێنێ و (القوانين المرعية) بچێتە سەر مادە/ ١٠، سوپاس.

بەڕێز کـاکـەرەش مـحـەمـەد نەقـشـبـەندیی:

بەڕێز ســـەرۆکی ئـەنجـــومـــەن.

تێبینیەکی بچوکمان لەسەر قسەکانی کاک فەلەکەدین هەیە، کەوا دەڵێ مادە/ ٩ لاببەین و (القـوانين المرعـيـة) بخرێتە سەر مادە/ ١٠ لێرە یانی هیچمان نەگۆڕی، چونکە ئەگەر مادە/ ٩ لابـرێ دەبێ/ ١٠ سـەربەخـۆ لابچێ ئەوەی وەزیری رۆشنبـیـری خـسـتـیـەڕوو بەلای ئێـمـەوە سەرکەتووە و ئەو دەقە بخرێتە دەنگ دانەوە، سوپاس.

بەڕێز حـەســـەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســـەرۆکی ئـەنجـــومـــەن.

(يحضر النشر في التحريض على ارتكاب الجرائم واعمال والارهاب وترويج سبلها وتوفير

ممكناتها والقذف والطعن والتشهير بالأشخاص وإنتهاك حرمة الاديان والمذاهب والاداب والنظام العام)، سوپاس.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا/سکرتێری ئەنجوومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لەگەڵ داڕشتنەکەی وەزیردام تەنها «الامن القومي للاقليم» زیاد بکرێ، سوپاس.

بەڕێز شێرکۆ فایەق بێکەس/وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەقەکە ئەوەش دەگرێتەوە و باسی دەکات، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە کە یاسایەک دەردەکەین لەگەڵ یاساکانی رژێم بەراووردی دەکەین داوای دیموکراسیەت دەکەین کە لە هەموو لایەک بڵێین راستە ئەو دەقەی کاک شێرکۆ باشە، بەڵام مەسەلەی ئاینی تانەی لی نەدرێ «الادیان والمذاهب» زیاد بکرێ، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەوە روون نەبوو، و کۆکین لەسەر ئەوەی (ادیان و مذاهبی) تیابێ.

بەڕێز عەبدولکەریم کاکەحەمە عەبدولکەریم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەرچەند پێوەندی زۆر تیایە، بەڵام بەرای من (طبع) لابرێ، چونکە (الرقابة على النشر والطبع) نەهاتووە، سوپاس.

بەڕێز بورهان عەلی جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیاری من ئەوەیە (لا يحظر النشر بشرط عدم المساس بالمقدسات والامة الكوردية)، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

تێبینی مەلا محەمەد ئەمین ئەو یاسایەی پێشنیاری لیژنەی رۆشنبیری دەگرێتەوە.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشەبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەرای من ئەو دەقە وشەی ئەمری تیا هەبێ، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستا لێرە دوو را هەیە، گەر (ادیان و المذاهب)ی بخەینە سەر و رای کاک شێخ کەریم دەڵێ ئەگەر (نشر) نەبێ.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(الطبع والنشر)وەڵامەکەی یەکە، چونکە زۆر چاپخانە هەیە یەکێک بەچەکەوە ئەچێتە سەری ئەڵێ چاپی بکە، خاوەنی چاپخانەی زانکۆ لەم بارەوە شکاتی لە ئێمە هەیە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر (نەشر) نەکرێ بۆ چ (طبع) بکرێ.

بەڕێز نەجمەدین عەزیز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لێرە پاراستنی ئاسایشی نەتەوایەتی گرنگە هەرکەسێک یا لایەنێک کە دژی گیانی نەتەوەیی قسە بکا کە (کوسمۆ پۆلیتە) مەزهەب وئایین نەتەوایەتییە وپێویستە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

لێرە ئاسایشی نەتەوایەتی ونهێنیەکانی دەوڵەت نابێ بڵاوبکرێتەوە، صیغەی (طبع) چییە؟

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پرسیارێکی گرنگ هەیە، ئەی لە ماڵ چاپی بکات یاساغ نییە؟ و لە هەموو دنیادا (حیازە) هەیە، لێرە ریزی ماڵ دەبێ هەبێ دژی خەڵک بڵاونەکاتەوە ئێمە لەگەڵ گرتنی نووسەر نیین، ئێمە لەگەڵ ئەوەین سنوورێک هەبێ کە نووسەر شتی نووسی بواری بڵاوکردنەوەی هەبێت، لێرە دەچێتە سەر شێوەی سانسۆر (رقابە) لە مادە/ ١٠ دەڵێ «تقام الدعوی» پاش روودانی تاوان ئەم شتە دەدرێتە دادگا واتە نووسەر بدرێتە دادگا و، کۆمەڵ بزانێ کە ئەو نووسەرە نووسینی خراپ بووە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

وشەی (طبع) لابرێ و (نەشر) لە جێگای دابنرێ، سوپاس.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

شێوەی (طبع) دوو شێوەی هەیە، کەوا ئاشکرا بێت تەوفیق بکات و لە(کتێبخانەی نیشتمانیی) سەرپێچی هەبێ مۆڵەتی نادرێ لە مادە/ ١٠ برگە / ٢ هاتووە «بعد مرور ثلاثة اشهر»، ئەگەر ئاشکرایی نەبێ تاوان دروست ناکات، سوپاس.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا/ سکرتێری ئەنجوومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

(حیازە) و (طبع خاص) لە یاسای سزاداندا هەیە، بیکەینە (مثل مباح)، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

باشە لێرە چ گرفت هەیە بلێین (نشر) نەلێین (طبع) وەزیر چ گرفت هەیە؟

بەڕێز شێرکۆ فایەق بێکەس/ وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

نەخێر، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

هەمان بابەتە و خاوەن پێشنیار رازی بووە پێشنیاری مەسەلەی ئاسایشی نەتەوەیی (اصدار) بخرێتە سەر مادەکە.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لەگەڵ ئاسایشی نەتەوەیی نیم، لێکدانەوەی زۆر تیا نەکرێ (ئەمنی قەومی) زاراوەیەکی فراوانە و ئەمەی وەزارەتی رۆشنبیری باشتر لەگەڵ (مذاهب)ە، سوپاس.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەراستیدا من چەند تێبینیەکم هەیە هەروەکو جەنابت دەست نیشانت کرد، ئەمە مادەیەکی یاسای تایبەتیە، ئەگەر برگەکانی دیاری بکەین هەموو برگەکانی کە پەیوەندیان بە یاسای سزادان (عقوباتە)وە هەیە، خۆمان دەڵێین لێرە یاسای تایبەتی یاسای گشتی پێوەند دەکا، لێرە هەندێ برگە هەیە داخلمان کردووە پێوەندی قانوونە گشتییەکە دەکات، لەوێش دەقێکمان هەیە دەڵێت: «لا يعمل بأی نص يتعارض احكام هذا القانون»، مانای ئەوەیە ئەو برگانەی لێرە هاتوون هەر ئەمە بتوانین ئەوانەی لەوێ تەشکیل دەکات موعتەبەرە ئێمەش دەنگی لەسەر بدەین تێبینی یەکی تر بەنیسبەت (قذف) لێرە کە دەست نیشانی قەذف دەکەین یاسای سزادان سزای بۆ داناوە (قذف) لە رۆژنامەکان سزای توندو تیژی بۆ داناوە سزاکەی تاکو (٥) ساڵ گرتن دەڕوا باشە سزا لەکوێ وەردەگرین؟ ئەگەر لێرە دیاری سزا دەکرێ ئێمە دەگەڕێینەوە سەر یاسای گشتی کە لەوێ دەڵێ (لا يتعامل مع احكام هذا القانون) نازانم چۆن چارەسەر دەکرێ؟ سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد تاهیر محەمەد زین العابدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو دەقەی کە لە وەزارەتی ڕۆشنبیریدا هاتووە دەقێکی باشە داخوازیەکانی هەموو کەس جێبەجێ دەکات، بەڵام بنکەی ئوسوڵیمان هەیە یارمەتی دەدات و باشە وەکو کاک سەید حەسەن وتی طەبیعی لەگەڵ بێ « یحظر الطبع» چونکە (طبع)ی لەگەڵ نەبێ، ئەگەر طبع بکرێ هەندێ شت کە زیانی هەیە بۆ میللەت ورەوەشتی میللەت حەقە (حیازەی) نەبێ ئەگەر یاسای چاپەمەنی ئەوەندە بخایەنێ یاسای کۆمەڵەکان (قانوون الجمعیات) چەند دەخایەنێ؟ سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

مامۆستا یاسای چاپەمەنی وحزبەکان، بەراستی یاسای زۆر گرنگن لە کاکڵی دامەزراندی ئەوەی ئێمەیە کە ئەڵێین دیموکراتیەت شانازی بەوە دەکەین یەکێک لەو مەرجانەی جەماوەر لەگەڵ هەموو نارەحەتیەکی کە هەیەتی پشتگیری لەم دیموکراتیەتی دەکات، لەبەر ئەوە زۆریشی لەسەر باس بکەین شتێکی خراپ نییە، لایەنی (حیازە) جەنابت باست کرد (حیازە)ی بخەینە سەر یانی شتی بنەڕەتی لە مافی مرۆڤ ئەسێنێ سبەی لە ماڵی خۆم هەرچی لامە نایدەمە کەس بڵاوی ناکەمەوە ئەوە مافی سروشتی خۆمە گەر مەبەستی بڵاوکردنەوەم نەبێ.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەگەڵ ئەوەم کە پێویستە (طبع)ی لەگەڵدا بێ، دەقی یاسایی دوو شێوەیە، دەقی فەرمانی «آمر» هەیە دەقی سزادان هەیە دەقی (امر) ئەوەیە کە اصلا دەیەوێ بەرهەڵستی تاوان بکات پێش ئەوەی رووبدات کە بەرهەڵستی لەچاپدانی ئەو شتانەی کرد مانای ئەوەیە هەر لەبنەڕەتەوە بەرهەڵستی بڵاوکردنەوەکەشی کرد کە ئەنجامێکی سروشتییە بۆ ئەوەی کە گوایا هاودژی هەیە لەنێوان مادەی ٩-١٠ هاودژی نییە، لەبەر ئەوە ئەو دوو شێوەیە هەیە لە دەقی یاسایی بۆیە شتێکی سروشتییە هەردووکیان لەگەڵ یەک تەبان، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

دەربارەی چاپ، ئەوەی شت لەدەرەوە بڵاودەکاتەوە لە ماڵی خۆی هات شتی چاپ کرد ئێستا هەزاران دەستگای چاپ هەیە کە هەر ئەوەیە وا ئەزانێ ئەیبا بۆ چاپخانە بۆ ئەوەی (١٠) هەزار دانە چاپ بکا، بەڵام بۆ (طبع) هەموو جۆرە چاپێک دەگرێتەوە هەتا ئەگەر بە ماڵی خۆی چاپی بکات لەلای خۆی دای بنێ ئەوەش چاپە (طبع)ە.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئینجا مەبەست لێرەدا چاپ گشتییە ئەوەش دەگرێتەوە، بەڵام بۆ خۆی ئازادە لە ماڵی خۆی چاپی دەکات، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا تەنها ئەو لایەنە، ئایا (نەشر) بێ یا (طەبع)؟ بەڕێز وەزیری ڕۆشنبیری ئەڵێ ئێمە بەرهەڵستکار نین (طەبع) لاببرێ.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی کاک شێروان فەرمووی، کە گوایە لەیاساکە سزا دانەنراوە ئەوە (حذر)مان داناوە کە لە هەمان کات مادەیەکیان داناوە «المخالف یعرض نفسە للعقوبات ضد القوانین المرعیە» ئەو شتانەی کە ئێمە وتومانە لەیاسای چاپەکە سزاکەی چییە؟ ئەوە وەربگرێ کە دەڵێ «یتعارض واحکام» مانای وایە ئەوانی تر پوچەڵ کراوە، چونکە دووەم بابەتی چاپ بە بۆچوونی من چارەیە بۆ حوکمی یاساکە چونکە وتومانە«في المطبوع غیر الدوري» هەتا دەبێ لە (کتێبخانەی نیشتمانیی) تەوثیقی بکات هیچ گرفتی تیا نییە ئەگەر وشەی (طبع)ەکە هەڵگری هیچ نابێ، بابەتی (نشر)لە ڕۆژنامە ئەوە شتێکی سروشتییە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر ئێستا لیژنەی ڕۆشنبیری لاری نەبێ پاش ئەم ڕوونکردنەوانە، پێشنیاری وەزیری ڕۆشنبیری ڕەتکرێتەوە (بخرێتە ڕەدەوە).

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پشتگیری کاک فەرسەت دەکەم، کە ئاسایشی نەتەوەیی پێویستە داخل بێ پاراستنی ئاسایش شتێکی گرنگە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک عەبدولخالق مەترسی لە پێناسەکەی ئاسایشی نەتەوەیی هەیە، کە خراپ بەکار نەبرێ، ئەوە بڕیارێکی ڕوونە سبەینێ حکومەت بێ سەرەک وەزیران پێی ئەڵێ ئەمە دژی ئاسایشی نەتەوەیی وڵاتەکەمانە، ئەوە ئاسایشی نەتەوایەتی نییە، ئەگەر بۆ ئەوە بێ ئەبێ ئاسایشی نەتەوەیی دیاری

بکرێ بۆ ئەوەی حکومەت ئاوا دەستی کراوە نەبێت دەستی بخاتە سەر رۆژنامەگەری و بڵێ هەموو شتێک لەگەڵ ئاسایشی نەتەوەیی بێت. ئەوە بدرێتە دادگا لێکدانەوەکەی اعتبار دەکاتە سەر جۆری حوکمەکە.

بەڕێز شێرکۆ فایەق بێکەس/ وەزیری رۆشنبیری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش لەو بڕوایەدام دانانی زاراوەی (قەومی) دیموکراتیەت پێوەند دەکات، ئەگەر زاراوەی (ئەمنی قەومی) دابنرێ ئەو بڕیارەی کە رەزامەندیمان لەسەر نەکرد بەقەدەر ئەو زاراوەیە خەتەر نییە، سوپاس.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ مەسەلەی (ئەمنی قەومی) یاسا چارەی کردووە ئەگەر یەکێک نهێنی بدرکێنێ خۆ یاسای سزادانی (عقوبات)ی دەوڵەت چارەسەری بۆ ئەمە زۆرە بەرای من یاسای چاپەمەنی ئەگەر بەو جۆرە بێ ئەوە چارە کراوە، سوپاس.

بەڕێز نەجمەدین عەزیز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(ئەمنی قەومی) من باسم نەکرد، بەڵام یەک خاڵ هەبوو لای من یەکەمین (افشاء ئەسرار) کە کاکەرەش وتی پاشان بەلای من گرنگە ئەویش ئەوەیە لەژێر پەردەی ئیسلامدا بڕوانە بوون بە گیانی کوردایەتی چونکە ئەم جۆرە بۆچوونانە هەیە، لەبەر ئەمە ئەو پێشنیارە دەکێشمەوە لەگەڵ (ئەمنی قەومی) دا ناگونجێ، سوپاس.

بەڕێز مەلا مەحمود فندی دێرشەوی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(ئەمنی قەومی) ئەو (٥٠٠) هەزار شەهیدەیە کەوا پاراستن پێویستە بۆ هەر مرۆڤێک ئەگەر نەکرێ لەگەڵ ئەو رایەی کاک ئیبراهیم دام بەراستی (ئەمنی قەومی) لەجێگای خۆیەتی، حزبە شیوعیەکان لەکوردستان و دەرەوەدا پێویستن، سوپاس.

بەڕێز عەبدولکەریم کاکەحەمە عەبدولکەریم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرای من ئەو یاسایە رابگرین خۆی یاسای چاپەمەنی یاسایەکی عێراقیە کێ ئەڵێ لەگەڵی تەباین. جا یاساکە بڕوا ناکەم چارەسەری هەرچی سزا (عقوبات) هەیە بیکات، سوپاس.

بەڕێز د.عـــيـــزەدین مـــســـتـــەفـــا ڕەســـول:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

وابزانم ئەمە (٣) پێشنیارە، بۆی هەبوو کە بخرایە دەنگدانەوە کە پێشنیاری لیژنەی رۆشنبیری و پێشینارەکەی لیژنەی یاسا، ئینجا پێشنیاری وەزیری رۆشنبیری لەبەر ئەوە دەرگای گفتوگۆ کرایەوە لەسەر هەموویان کە گرنگی مادەکە بوو لەگەڵ ئەوەشدا وابزانم مەسەلەی (ئەمنی قەومی) کە هەویرێکە ئاو زۆر ئەکێشێ وەڵامی بەڕێز مەلا مەحمود کە باسی شیوعی کردو دڵسۆزی بۆ کوردستان لە ژێریشەوە مەسەلەی کوردە و دڵسۆزیان بۆ کوردستان کردو شیوعی کورد خاوەنی ناسنامەی شەڕی (هەندرێن)ە لە مێژووی کوردا، سوپاس.

بەڕێز حـــەســـــەن عـــەبدولـکـەریم بـەرزنجی:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

مەسەلەی (ئەمنی قەومی) مەسەلەیەکی دەستوورییە بیر بکەینەوە کە هەڵوێستمان لەگەڵ حکومەتی عێراقیدا چی یە؟ ئەگەر حکومەتی عێراق فیدرالی بێ (ئەمنی قەومی) هەمووی دەگرێتەوە، پێم وایە نەک ئەو وشەیە زیاد بکەین بەڵکو هەر لێی گەڕێین. پرۆژەکەی کاک شێرکۆ وەزیری رۆشنبیری کە دەڵێ «یحظر المطبوع»چاپەمەنی یاساغ ناکرێ ئەگەر (نشر) بگۆڕین ئەگەر بە دەقەکە خۆمان ببەستینەوە ناگونجێ «یحظر النشر والذی یقوم بالتخویف» معقول نییە ئەگەر رازی بێ ئەوەی ئێمە هەموارمان کردووە لەگەڵی دەگونجێ (یحظر المطبوع الذی یقوم) و(یحفظ عن النشر) دەقێکمان نووسیوە، سوپاس.

بەڕێز کـاکـەڕەش مـحـەمـەد نەقـشـبـەندیی:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

«یحظر النشر من التحریض علی ارتکاب الجرائم واعمال الأرهاب وترویج سبلها وتوفیر ممکناتها والقذف والطعن والتشهیر بالاشخاص وانتهاك حرمة الأدیان و المذاهب والاداب والنظام العام»، سوپاس.

بەڕێز ئیـبـراهیم سـەعـیـد مـحـەمـەد:

بەڕێـز ســـــەرۆكی ئـەنجـــــــومـــــــەن.

د.عیزەدین چۆوە ناو بابەتی داستانی هەندرێنەوە.

بەڕێز جـێـگری ســـەرۆكی ئەنجـــومـــەن:

ئینجا پێویست دەکا هەر یەکێک قسە بکا بۆ ئەوەی ئەوی تر وەڵام بداتەوە؟، نە، نابرێتەوە ئەگەر ببورن ئێمە باسی ئەو یاسایە بکەین و، هەر یەکە رای خۆی بدا ئێستا ئەو صیغەیە لە

گفتوگۆدایه لەگەڵ ڕێزم بۆ د.عیزەدین پێشنیارەکەی لیژنەی ڕۆشنبیری بەدووررو درێژی باسکرد له پاشدا کاک فەلەکەدین وتی لاریم نییه.

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
المادة/٩ يحظر النشر في التحريض على ارتكاب الجرائم واعمال الارهاب وترويج سلبها وتوفير ممتلكاتها والقذف والطعن والتشهير بالاشخاص وانتهاك حرمة الاديان والمذاهب والاداب والنظام العام، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:
کێ لەگەڵ ئەم پێشنیارەیە؟.. کێ لەگەڵ نییە؟ .. بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
قسەکەم دواخست بۆ ئەوەی دەنگدانی لەسەر بکرێ ئێمە لەیاسای سزادان (عقوبات) رامان وابوو ئەم پرۆژە یاسا بنەڕەتیەکەی بدرێ بە پسپۆران. سوپاسی بەڕێز وەزیری ڕۆشنبیری دەکەین وا دیارە لادانی بە پەلە باش نەبێ، ئەو پێشنیارەی کە گفتوگۆمان لەسەر کرد تەواو بوو، بووە بڕگەیەک لە یاسادا، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:
باسی ئەوەم لەگەڵ وەزیری ڕۆشنبیری کردبوو، ئەگەر کۆڕێک ببەسترێ لەگەڵ بەرپرسی ڕۆژنامەگەری لە کوردستاندا، لە پاشدا لەگەڵ لیژنەی ڕۆشنبیری قسەمان کردکەکاک فەلەکەدین بەڵێنی دا دوای ڕۆژی جەژن ئەم کۆڕە، لەگەڵ ئەوان بکرێ بۆ ئەوەی هیچ نەبێ رای لیژنە بدرێ چۆن بێ ئەوە بەیاسا لەسەری ڕێک کەوتن.

بەڕێز شێرکۆ فایەق بێکەس/ وەزیر ڕۆشنبیری:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
ئەو قسانەی کاک عەدنان وتی بە تێکڕاییەوە نییە چ بابەتی بیروڕای ڕەوشتی مرۆڤی تیا نییە و ئەو شتانە کۆکراونەتەوە کە هەمووی نییە، وابزانم شێخ عەدنان مەبەستی یاساییەکە نییە، مەبەستی ئەو صیغەیە کە لە گفتوگۆکانی دوێنێ باسیان کردووە لە لیژنەی قانونی ئەڵێ جیاوازی نییە لەگەڵ ئەوە، سوپاس.

بەڕێز عەبدولکەریم کاکەحەمە عەبدولکەریم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەناوی بریکاری فراکسیۆنی سەوز ئەگەر بکرێ پێشنیاری کۆبوونەوەکە بکرێتەوە ڕۆژی یەک شەممە، شتی خۆمان هەیە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ڕای فراکسۆنی زەرد چییە؟.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لاریمان نییە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

باشە ڕۆژی یەک شەممە سەعات ١٠ کۆبوونەوەی پەرلەمانە.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا
سکرتێری ئەنجوومەن

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (٢٩)

یەک شەممە ڕێکەوتی ١٨/٤/١٩٩٣

کاتژمێر(١٠)ی سەر لە بەیانی ڕۆژی یەک شەممە ڕێکەوتی ١٨/٤/١٩٩٣ ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان بە سەرۆکایەتی بەڕێز جوهر نامق سالم سەرۆکی ئەنجوومەن و، بە ئامادەبوونی جێگری سەرۆک بەڕێز نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغاو، سکرتێری ئەنجوومەن بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوللا، دانیشتنی ژمارە(٢٩)ی خولی ئاسایی یەکەمی، ساڵی (١٩٩٣)ی خۆی بەست. سەرەتا لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتییەوە ڕادەی یاسایی دانیشتنەکە چەسپێنراو، ئەوجا بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان و، بەناوی گەلی کوردستانەوە دانیشتنەکەی دەست پێکرد.

بەرنامەی کار:

١- تەواوکردنی پرۆژەی یاسای چاپەمەنی.
٢- بەرچاوخستنی گیروگرفتی داخوازییەکانی دانیشتوانی پێنجوێن.
٣- کڕینی دەغل ودانی ئەم ساڵ لە جووتیاران.
٤- بەرچاو خستنی گیروگرفتی خانەنشینەکان.
٥- یارمەتی دانی ئەو ماڵانەی کە لە تەق تەق بەر لافاو کەوتن.
٦- تازە بابەت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان وبە ناوی گەلی کوردستان کۆبوونەوەکەمان دەست پێ دەکەین لە بەرنامەی ئەمڕۆ پێنج خاڵمان هەیە، فەرموو کاک سەعدی.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە کۆبوونەوەی ڕابردوو باسی ئەوەمان کرد کە یەکێک لەو خاڵانە جێبەجێ کرایە، یارمەتی دانی ئەو ماڵانەی کە لە تەق تەق بەر لافاو کەوتوون، بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران وبەڕێز پارێزگاری هەولێر وبەڕێز قائمقامی کۆیە ڕێکخراوە خێرخوازەکان هەموویان ڕۆیشتن بۆ ئەوێ بەبۆچوونی من ئەو مەسەلەیە جێبەجێ کراوە با خاڵێکی پێ نەکوژین، ئەوانەی دەربارەی کڕینی دەغل ودان ئەگەر گفتوگۆ بکرێ، ئێمە بڕیارێکمان دەربارەی ئەو مەسەلەیە لە پارەمان وەگرتووە، لە تازە بابەتدا. ئیسلامییەکان ئێستا بەناوی (مصلی) لەکۆلێج وپەیمانگاکاندا ژوورێکیان تەرخان کردووە بۆ نوێژ لەکۆلێج موحازەرە هەیە لە نێوان(٨-١١-١٢)یە لەو ماوەیە هیچ مەبەست نوێژ نییە لە ناوچەی

زانکۆش(٣) مزگەوت هەیە، ئنجا من پێشنیار دەکەم ئەنجوومەنی وەزیران وئەنجوومەنی خوێندنی بالاّ ئاگادار بکرێنەوە کە لەکۆلێج وپەیمانگاکاندا ئەم شتە نەهێلن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو خالەی دەربارەی (تەق تەق)، ئەگەر هیچ تێبینیەک نییە لە سەری ئەوە تەواو بووە.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

زۆر نەمایە بۆ کاتی درووێنەوەی دەغڵ ودان، ئەو دەرمانەی کە باسکرا بۆ لە ناو بردنی سن وکیسەڵە، هێشتا نەگەیشتووە ئەمە دەبێ پەلەی لێ بکرێ ودەرمانەکە بگات، ئەگەر نا، بەرهەمی ئەمساڵ هەموو لە دەست دەچێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەپێی زانیارییەک کە پێش ئێستا بلاّوبۆتەوە گوایە دەرمان گەیشتۆتە زاخۆ، پێویستە جەخت بکەین لە ئەنجوومەنی وەزیران بۆ مەسەلەی کڕینی دەغلّودان، دەبێ ئەم خالّە باس بکرێ بۆ ئەوەی بزانین ئەم ساڵ چی بکەین، چونکە لەڕاستیدا پار هیچمان نەکرد کەس دەغڵ ودانی لە ئێمە نەکڕی بەتایبەتی ڕێکخراوە خێرخوازەکان. تەنها ئەو خالّەی دەربارەی (تەق تەق)ە لە بەرنامە دەردەکەین بۆ ئەوەی بتوانین جەخت لەسەر خالّەکانی تر بکەین. ئێستا دێینە سەر خالّی تەواو کردنی پرۆژەی یاسای چاپەمەنی. با لیژنەی یاسا بفەرموون بۆ پێشکەش کردنی یاسایەکە وابزانم گەیشتینە مادده(١٠).

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بڕگە(٢)ی مادده(٩) کرا بە ماددەیەکی سەربەخۆ بۆ ئەوەی گشتگیر (شامل) تربێت لە هەموو قانوونەکە، المادة العاشرة:(يتعرض صاحب الامتياز أو رئيس التحرير وكاتب المقال في المطبوع الدوري ومقد المطبوع غير الدوري للمسائلة القانونية وفق القوانين المرعية في حالة مخالفته لاحكام هذا القانون)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بڕگە(٢) لە ماددەی(٩) بوو بە مادده(١٠)، مادده (١٠) کێ لەگەڵ ئەوەیە وەک خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة الحادية عشرة:

١- تقام الدعاوي العامة الناشئة عن مخالفة احكام هذا القانون من قبل الادعاء العام وبموافقة وزير العدل، أما الدعاوي الخاصة الناشئة عنها فتقام من قبل المتضرر.

٢- لا تسمع الدعاوي الواردة في الفقرة أعلاه من قبل المحاكم بعد مرور ثلاثة اشهر من تأريخ النشر في المطبوع الدوري أو البدء بالتوزيع في المطبوع غير الدوري، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر مۆڵەت بدەن پێشەکی بەخێرهاتنی شاند(وفد)ێکی برایانی کوردستانی تورکیا بکەین، بۆ ئەم سەردانەیان بۆ کوردستانی عێراق وهاتنیان بۆ پەرلەمانی کوردستان، زۆر بە خێربێن وداوای سەر کەوتنیان بۆ دەکەین.

ئێستاش بابزانین مادده(١١) چ تێبینی هەیە لە سەری؟

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد رەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تێبینیم هەیە لە سەر خاڵی(٢) لە مادده(١١) دەڵێ.(لاتسمع الدعاوي الواردة في الفقرة اعلاه من قبل الحاكم بعد مرور ثلاثة اشهر) من پێشنیار دەکەم ببێت بە(٣٠) رۆژ(بعد مرور ثلاثين يوماً) چونکە سێ مانگ زۆرە، سوپاس.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر سەرپێچی هەبێ لە (إدعای عام) داوا دەکرێ(بموافقه الوزير) من وابزانم رەزامەندی وەزیر زۆر مەزنە لە هەر ناوچەیەک (محكمة الاستئناف) هەیە، رەزامەندی سەرۆکی دادگای تێهەڵچوونەوە بەسە بۆ ئەوەی وەزیر سەرقاڵ نەبێ، سوپاس.

بەڕێز حەمید سەلیم میران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تێبینیم هەیە لە سەر برگەی (٢) مادده(١١)(لاتسمع الدعاوي الواردة في الفقرة اعلاه من قبل المحاكم بعد مرور ثلاثة اشهر من تاريخ النشر في المطبوع الدوري او البدء بالتوزيع في المطبوع غير الدوري) بەرای من ئێستا ببێ بە(قبل البدء بالتوزيع في المطبوع غير الدوري) چونکە ئەگەر هەروا بمێنێتەوە هەر لەگەڵ دابەش کردنی مافی ئەوەی نامێنێ بدرێتە دادگا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

چۆن (قبل التوزيع) بزانین؟

بەڕێز حەمید سەلیم میران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەڵێ(لاتسمع) واتا دادگا نایبینێ، سوپاس.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی برگە (٢) من پێشنیار دەکەم کە هەر لەبنەڕەتەوە نەمێنێ، لەبەر ئەوەی لە یاسای سزادان

(عقوبات) ئەم بابەتە باس کراوە، چونکە ئەگەر بێتو دیاری بکەین تەنها بە (مطبوع) بۆی هەیە تاوان لە چاپەمەنی(مطبوع) رووبدا، یان لە رێگاکانی تری راگەیاندن رووبدات، ئەگەر بێتو شتێکی گشتی بێت وئەو برگەیە نەمێنێ وەک رەوانەی یاسای سزادانی بکەین کە یاسایەکی گشتییە و هەموو حالاتەکان دەگرێتەوە بەڕای من زۆر رێکوپێک تر دەبێت، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من پرسیارم هەیە لەو(أو البدء بالتوزیع فی المطبوع غیر الدوری) ئەگەر دەتوانن بوار هەبێ لیژنەی قانونی بۆمانی روون بکەنەوە مەبەستیان چییە و خەڵکی چۆن دەزانن کە شتێکی خراپ لەدژیان نووسراوە؟ ئایا پێش بڵاوکردنەوەی دەیزانن؟ سوپاس.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لێرەدا دوو تێبینیم هەیە:

١- لە سەر خاڵی کە گوترا رەزامەندی وەزیری داد پێویستی بەوە نییە، ئێمە دەڵێین پێویستە چونکە مەسەلەی ئازادی بڵاوکردنەوە زۆر گرنگە ئەگەر ئەو ئازادییە، تەنها بدرێت بە دادگای تێهەڵچوونەوەی شارێک یان جێگایەک رەنگە زۆر ئاسان بێت هەر نووسەرێک بەنزیکترین وەخت بدرێتە دادگا رێکخستنی دەرچوونی چاپەمەنی هەم پاراستنی مافی نووسەرە هەم پاراستنی مافی خەڵکەو ئەمە گرنگی دەدات بە رای حکومەتی هەرێمی کوردستان.

٢- ئەوەی کە گوترا پێش دەرچوونی نازانم مەبەست لەمە چییە؟ ئێمە گوتمان سانسۆر نییە وداوا بەپێی یاسا پاش دەرچوون دەبێت نەک پێش ئەوە، ئەگەر بڵێین پێش ئەوە مانای ئەوەیە لە رۆژنامەکان دەبێت سانسۆر دابنێین وەئێمە ئەمەمان رەت کردۆتەوە نابێت پێش ئەمە چاوەدێری هەبێت، لە هەموو گۆڤارێک. تەنها چەند مەرجێک هەیە دەبێ سەرەک نووسەرەکان یان خاوەن رۆژنامەکان ئەو مەرجانە بزانن خۆیان کۆنترۆل لە دەرچوونی رۆژنامەکان بکەن، ئینجا بەپێی یاسا داوا دەبێت پاش دەرچوونی بێت نەک پێش دەرچوون. خاڵێکی تر کە باس کراوە٣- مانگ بکرێت بە(٣٠) رۆژ پێشتر ئەمە رای لیژنەی رۆشنبیریش بوو هەرچەندە ئەگەر کاتەکەش دانەنرێت گرنگ نییە، چونکە هەندێک شت هەیە بۆی هەیە پاش ماوەیەکی درەنگ بزانرێ، بەڵام چەند کورتر بکرێتەوە باشترە بۆ رۆژنامە نووس، بەس حەز دەکەم لانی یاسایی برادەرانی لیژنەی قانونی باسی بکەن، ئەگەر شتێک پاش ساڵێک دانرا ئایا مافی خاوەنەکەی نییە کە داوای شکایەت بکات؟، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە بارەی قسەکەی کاک عەبدولخالق کەدەڵێ(٣) مانگ بکرێتە(٣٠) رۆژ لە یاسای عێراقیش

هەر(٣) مـانگە، بەلاّم لە یاسـا هیـچ لاری بوونێک نیـیـە وبۆی هەیە ببـێـتـە(٣٠) رۆژ بۆ ئەوەی رۆژنامە نووس هەر دەم هەرەشە لێکراو نەبێ لەبن دەستی ئەو خەڵکەی کەشتی لەسەر دەنووسی لە بەر ئەوە هەر ماوەیەک کە پەرلەمـان بڕیاری لە سـەر دەدات بۆ پەرلەمـانی بەجێ دێڵێن لەیاسـا چەندی دابنرێت رەوایە هیچ پێچەوانە نییە.

دەربارەی ئەوەی کـاک جـەمـیل گـوتی کـە رەزامـەندی وەزیری داد نەمـێنێ ئەوە سـەرۆکی لـیـژنەی رۆشنبیری وەلاّمی دایەوە، ئەوە شتێکی زۆرگرنگە کەتۆ لە سەر رۆژنامە نووسێک یان لە سەر کتێبێک تۆژینەوە دەکەی بۆ دادگای تێ هەڵچوونەوە (استئناف)نەبێ باشترە بەڵکو بۆ وەزیری داد بچێ بەرای ئێمە رەزامەندییەکە بەرزترە. لە پاشان کاک حمید دەڵێ(قبل البدء بالتوزیع) پێش دابەشکردنی چاپەمەنی نازانرێ چاپەمەنیەکە چییە لەو کاتەی کە دەست پێ دەکات دابەش دەکرێ ئەوکاتە خەڵک ئاگادار دەبێ ودەزانێ چی نووسرایە، لەبەر ئەوە(قبل البدء) ئاشکرا نییـە پێش قسـە کـردن کە نازانێ چی گوتراوە ئەمە مـانەوەی باشـترە. ئەوەی کـاک بختـیـار گـوتی رەوانەی یاسای سزادانی بکەین، بەلاّم ئەمە تایبـەتە بە قـانوونی چاپەمـەنیەوە، بۆیە بەلای ئێـمـەوە بمێنێ باشترە، تەنیا خاڵی ماوەکە ئێمە وەک لیژنەی قانونی لاریمان نییە لە (٣) مانگەوە ببێتە (٣٠) رۆژ، بەلاّم خـەڵکە زیانی لێکەوتـووەکە دەبێ بەرگـری لە خـۆی بکات وئاگـاداری مـەسـەلەکـە بێ. ئایا(٣٠) یان(٩٠) رۆژ بەسە بۆ ئەمە؟ سوپاس.

بەڕێز حەمید سەلیم میران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەرای من بڕگە(٢) پێویست بەوە دەکات چارەسەر بکرێ، چونکە دەڵێ(لا تسمع الدعاوي الواردة في الفقـرة اعلاه) یەکەم بلاوکراوەی (دەور)ی باسی ناکەم بەڵکو غـیر دەوری(لا تسـمع الدعـاوي الواردة في الفقرة اعلاه من قبل المحاكم بعد البدء بالتوزیع في المطبوع الدوري)واتا هەر نابینرێ واتا لەو کاتەی کە دەست بە دابەشکردن دەکرێ پێشتر هاوولاّتی نایبینێ کە داوا لە دادگا بکات مافی بپارێزێ بەگوێرەی ئەم یاسایە ئیتر مافی نامێنێ کەداوا پێشکەش بکات، سوپاس.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

قسەکەی کاک حەمید لەرووی زمانەوانیەوە راستـە، چونکە ئەگەر بلێین (قبل البدء بالتوزیع) لەگەڵ مادده(٢) تێک گیردەبن، ماددەی دووش ئەوەیە(لارقابە علی...) دووەمیش رازیم لە سەر قسەی سەرۆکی لیژنەی رۆشنبیری کە پێویستـە وەزیری داد سەرچاوەی بەرز بێ(مرجعی اعلی) بێت لەو بابەتانە هەروەها پشـتـیوانی لە پێشنیـاری کـاک عـەبدولخالق دەکەم کـەلە(٣) مـانگ ببێتە(٣٠) رۆژ، سوپاس.

بەڕێز د.حەمە نەجم حەمە فەرەج جاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی چاپەمەنی دەوری روونە کەی دەردەچێ وچ وەخت دەردەچێ ئەتوانێ ئەو بابەتە کە تیایدایە (لائق) نییە ماوەیەکی کەمتر بێ، بەڵام بەنیسبەت چاپەمەنی (غیر دوری) نازانرێ، زۆر زەحمەتیشە دەست بکەوێت جاکە ماوەیەکی کورتی بۆ دابنرێ(٣٠) رۆژ لەوانەیە دوای مانگێکی تر بەشێکی تر دەست بکەوێت، لەبەر ئەوە برگەیەکی زۆر تری دەوێ لەوەی (دەوری)، (غیر دەوری)روون نییە زەحمەت تر دەست دەکەوێت لە بەر ئەوە پێویستە ماوەیەکی زۆر تری بۆ دابنرێت، سوپاس.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

قسەی دکتۆر حەمە نەجم لە جێی خۆیەتی، من لەسەر پێشنیارەکەی خۆمم کە ئەو برگەیە لاببرێت بگەڕێتەوە سەر یاسای گشتی کە باسی ئەو بابەتەی کردووە و چارەسەری کردووە، پێویست ناکات شتێک لە یاسای گشتی باس کرابێت، دیسان بینێن لە یاسای تایبەتی باسی بکەینەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

یاسای گشتی، مەبەستت چییە؟.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(قانوونی عقوباتی عێراقی).

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تەنیا لە سەر ماوەکە تێبینیم هەیە کاک فەلەکەدین ئاماژەی بۆ شتێکی چاک کرد ئەوەی کاک عەبدولخالق دەسنیشانی کرد تەنیا بۆ قازانجی نووسەرە بەنیسبەت خەڵکانی تر رێگا لە ئازادی خەڵک دەگیرێ من پێشنیار دەکەم کەماوەکە دیاری کراو نەبێ بەڵکو کراوەبێ ئەمە(إمتیاز) بەنووسەر دەدات چەند کەم بکرێت قازانجی نووسەرە چەند ماوەکە زیاد بێ بۆ بەرژەوەندی میللەتەکەیە، سوپاس.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو ماوەی لێرە دانراوە(٣) مانگە ماوەی (تقادم)ی پێ دەڵێن بە زمانی یاسا، لە هەموو داوایەکان دەبیت وەئەوەش دەعوایەکی سزادانە (جزائی) لەم داوایەش بونیادەکەی لەیاسای (اصولی محاکماتی جزائی) وەرگیراوە کە ماوەی (تقادم) لە داوای (جزائی)(٣) مانگە لە بەر ئەوە ئەو(٣) مانگەی لێرە هاتووە لە جێی خۆیەتی ولەگەڵ یاسای گشتی تەبایە، سوپاس.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من ئەو پێشنیارەم کردووە ،لە سەر ڕۆشنایی قسەکەی کاک دکتۆر حەمە نەجم هەمواری (تعدیلی) دەکەم بەنیسبەت ڕۆژنامەی ڕۆژانە وهەفتانە مانگێک زۆرە، لەبەر ئەوەی ڕۆژنامە نووس نابێ بکەوێتە ژێر فشاری هیچ شتێک، هەندێ پێشنیار هەیە دەڵێ یا ماوەکە کراوەبێت، ئنجا ئەو کەسە دەتوانی دوای ٢-٣ ساڵ مەسەلەکە بداتە دادگا، لە بەر ئەوەی من دەڵێم دەربارەی چاپەمەنی دەوری لە(٣٠) ڕۆژ زیاتر نەبێت، بەڵام دەربارەی کتێب من لەگەڵ(٣) مانگەکەم کە ئەو ماوەیە بەسە، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاک شێروان گووتی هەر شتێک ماوەی (تقادمی) هەیە کە ماوەی (تقادم) هەبێ دەبێ بەروارەکە دیاری بکرێت، بۆ ماوەی چەند ئەو مافە لەکار دەکەوێ (سقوط) دەکا؟ بۆشی دانراوە لەو ڕۆژەی کە لە ڕۆژنامە پەخش دەکرێ، دەربارەی چاپەمەنی (غیر دوری) دانراوە لە ڕۆژی دابەشکردن نەمان گووتوە لە ڕۆژی چاپ، نەوەک نەکەوێتە دەست خەڵک لە ڕۆژی دابەش کردنی بڵاوکردنەوەی لە کتێبخانەکان ئەو ڕۆژە مافی هەیە زەرەر مەند (داوا) تۆمار بکات ئەگەر(٣) مانگ دەنگی نەکرد مافی ئەوەی نامێنێ پێویستە شت لە قانون (معلق) نەمێنێتەوە لە بەر ئەوە بەڕای من مادەکە زۆر باشە وەک خۆی بمێنێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا بنەڕەتەکە هەیە لەگەڵ دوو پێشنیار١- بیکەین بە(٣٠) ڕۆژ؟ ٢- ماوەکە بێ سنوور بێ؟ کاک فرەنسۆ خاوەنی پێشنیارەکە بوو.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشنیاری خۆم دەکێشمەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئایا ئەو مادەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە، یان بیکەین بە(٣٠) ڕۆژ؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە بکرێ بە(٣٠) ڕۆژ؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە وەک خۆی بمێنێتەوە؟ برگە(٢) بە زۆربەی دەنگ وەک خۆی بمێنێتەوە، مادەی(١١) پاشی هەموار کردن، کێ لەگەڵ ئەوەیە وەک خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثانية عشر:-

١- الحكم القضائي بالادانة على صاحب الامتياز للمطبوع الدوري ورئيس تحريره وفق احكام

هذا القانون لا ينسحب على المطبوع ذاتة ويبقى وجودة قائما إلا اذا ارتأى صاحب الامتياز خلاف ذلك فتطبق بشأنة احكام المادة السادسة من هذا القانون.

٢- الحكم القضائي بالادانة على مقدم المطبوع غير الدوري للطبع ينسحب على المطبوع ذاتة فيصادر ويمنع تداوله لحين ازالة سبب الادانة عنه.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لێرە تێبینم هەیە هەر چەندە ئێمە لەگەڵ دیموکراتیەتین بەڵام لێرە سنوور دانراوە ئەگەر چاپکراوێکی (دەوری) ئێمەش بدرێتە دادگا ئایا داناخرێ؟ واتا ئەگەر سنووری نەبێ بۆ سەرپێچی؟ سوپاس.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لە سەر برگەی دووەم، پرسیارێکم لە لیژنەی یاسا هەیە، ئەو دەست بەسەرداگرتن وقەدەغەکردنی چاپەمەنی یەکە هەر خۆی بدرێتە دەست دادگا باشتر نییە؟، سوپاس.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارێک لە لیژنەی یاسا دەکەم دەڵێ(وفق احكام هذا القانون لا ينسحب على مطبوع ذاته) ئایا ووشەی (لاينسحب) بەکار هاتووە؟ لیژنەی یاسا ئەمەمان بۆ روون بکاتەوە، سوپاس.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر چاپەمەنی دەوری(٢-٣) هەڵەی کرد وزیانی بە خەڵک گەیاند بۆ چی دادگا داینەخات ودەستی بەسەردا نەگرێ؟ چاپکراوی غیری دەوری؟ سوپاس.

بەڕێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی ئەوەی د. عیزەدین فەرمووی خۆی حوکمی دادوەری دەستی بەسەردا دەگرێ نەک دەزگایەکی تر، دەربارەی ئەو پرسیارە ئایا بڕیار لە سەر سزادانی خاوەن ئیمتیاز یان سەر نووسەرێک دراوە؟ زۆر جار سەر نووسەر سزا دەدرێت خاوەن امتیاز بۆی هەیە سەر نووسەرێکی تردابنێت بۆ ئەوەی چاپەمەنیەکە ڕانەوەستێت ئەمە ئازادییەکی زیاتری دەداتێ وپێویستە بدرێت، من لە ناوەڕۆکی ئەو ماددەیە واتێ دەگەم بێنێت، ئەگەر ئەو تێگەیشتنەش نادات وەک د.عیزەدین گووتی روون بکرێتەوە ئەمە با لیژنەی یاسا بیکات، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دووخاڵی نزیک بەیەک هاتوون، یەکیان ئەگەر چاپەمەنی (دەوری) دووبارە سەرپێچی کردەوە بۆ

ئەم ڕۆژنامەیە دانەخرێ؟ مەبەستەکە ئەوەیە بەڕای ئێمە ڕۆژنامە مافی ئەو میللەتەیە بمێنێ مافی ئەو کەسە نییە کە سەرپێچی تیادا دەکات هەر چەندە ئەوەی سەرپێچی کرد بەگوێرەی سەرپێچیەکەی سزا وەردەگرێ. دووەم ئەوەی د. عیزەدین دەڵێ ئەمە بەجێ بهێڵدرێ بۆ دادگا خۆی دادگا چارەسەری دەکات لە ماددەکە دەڵێ(حکم قضائی)واتا حوکمی دادگا نەک وەزیری ڕۆشنبیری، هەمیشە (مرجعی) داوا دادگایە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ڕوونکردنەوەیەک بۆ مادە(١٢)، بڕگە یەک تەنیا پەیوەندی بە خاوەن ئیمتیازەوە هەیە ئەگەر هاتوو سەرپێچی یەکی کرد وحوکم درا پەیوەندی بە چاپکراوەکەوە نییە چ نووسراوە یان چی نەنووسراوە وەک تاکە کەسێک لەو کۆمەڵەدا، ئەگەر هاتوو سەرپێچی کرد ودادگایی کرا، ئایا ئەوە کار لەڕۆژنامەکە یان چاپکراوەکە دەکا یا نە؟ خاڵی دووەم پەیوەندی بە چاپکراوەکە خۆیەوە هەیە ئەگەر لەوێ شتێک هات پێچەوانەی یاسا بوو و(حوکمی قضائی) بەسەر چاپکراوەکە، نەک خاوەن (إمتیاز) جێبەجێ دەبێ.

بەڕێز کاک ڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی چاپەمەنی (دەوری)کە ڕۆژنامە وشتی وەهایە، تەنیا دوو کەس تۆژینەوەیان لەگەڵ دەکرێ خاوەن امتیاز وسەرنووسەر، بابڵێین خاوەن امتیاز و سەر نووسەر إدانە کران بەتاوانێک لەدادگاکاندا، سەرپێچیە سەبارەت بە خاوەن کەرتی گشتی وەچ بەنسبەت کەرتی تایبەتی کە دەڵێت (لاثره لا ینسحب علی المطبوع الدوری) مانای ئەوەیە ڕۆژنامەکە داناخرێ، بەڵام ڕۆژنامەکە مەرجێک لە مەرجەکان لە دەست دەدات، لێرە خاوەن امتیاز و سەرنووسەر دادگایی کراینە لە یاساکە دەڵێ(لکل مطبوع دوری صاحب إمتیاز ورئیس تحریر) لێرە هەردووکیان نەمان دەبێ خۆی داوا بکات لە وەزیری ڕۆشنبیری کە بیان گۆڕێ ئەگەر دایان نەنێ سەربەخۆ ڕۆژنامە مەرجی تیادا نامێنیت ودادەخرێ. بەنسبەت بڕگە(٢) ئەگەر هاتوو حوکمی قضائی دەرچوو لەسەر کەسێک کە کتێبێک دەردەکات و هێرش لەسەر شتێک دەکات ئەو کتێبە بە حوکمی دادگا دەستی بەسەردا دەگیرێ دەبێ کۆکرێتەوە وەکو ڕۆژنامەکە نییە ئەم کتێبە نابێ لە بەردەست بمێنێ، بەڵام بەنسبەت ڕۆژنامەکە کۆناکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا ڕەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەکو زمان تێکەڵیەک هەیە، ئەو بڕیاری دادگایەکە بە سەر نووسەرەکە نراوە هەر خۆی ڕایان دەگرێ (تجمید) ودەچێتە سەر چاپەمەنیەکە من وای بەباش دەزانم جیا بکرێتەوە دادگا بۆی هەبێ بڕیارێک لەسەر نووسەرەکە یان خاوەن إمتیاز بدات، بەڵام بڕیاری قەدەغە کردنی چاپەمەنیەکە نەدات لەسەر دوو دێر چاپەمەنیەک قەدەغە بکرێت ئەمە نەبووە پێشتریش لە دەوری پاشایەتی

کۆمەڵێ چاپەمەنی قەدەغەمان دیوە کە دراوەتە دادگا وەکو(کامل جادرچی وعزیز شریف) چەند جارێک دران بەدادگا، بەڵام چاپەمەنیەکە قەدەغە نەکرا ئەوکاتە سزا زیاتر پارە بوو، گەلاوێژ داخرا، بەڵام قەدەغە نەکرا، سوپاس.

بەڕێز فەوزیە عەزەدین ڕەشید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارێک ئاراستەی لیژنەی یاسا دەکەم، ئایا چاپەمەنی دەوری، یان ڕۆژنامەیەک ئەگەر شتێکی نووسی ولە بەرژەوەندی میللەتدا نەبوو، یان پێچەوانەی بەرژەوەندیی گشتی و داب ونەریت بوو، یا تێک دانی تێدا بوو،ئایا ئەو بڵاوکراوەیە لەبازاڕ دەکێشرێتەوە یان نا؟، سوپاس.

بەڕێز حسێن عارف عەبدولرەحمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

حەز دەکەم ئەم دو بڕگەیە تۆزێک باشتر روون بکەمەوە هەر دووکیان مەسەلە بریتییە لە تاوانبار کردنی شخص:

١- خاوەن (إمتیاز) وسەرنووسەر.

٢- ئەو کەسەی چاپەمەنیەکەی بردووە بۆ چاپ بەڵام ئەنجامی (تبعی) هەردوو یاساکە جیاوازە، یەکەمیان وا دنراوە کە کار نەکاتە سەر چاپەمەنیەکە بە حسابی ئەوەی رۆژنامەیەکە یان گۆڤارێکە سەرپێچی کردن لەیەک ژمارە رووددەدات بۆچی هەموو ژمارەکانی تر ڕابوەستێت؟، جگە لەوەی ئەمە حەقی خەڵکی تری تیادا دەکەوێ لەرۆژنامەیەک(١٠٠) کرێکار کاردەکات جگە لەوەی پەیوەندی بە کۆمەڵەوە هەیە، دووەمیان یەک حاڵەتە بریتییە لەتاقە کتێبێک ئەمیان بە پێچەوانەی ئەوی ترە، ئەگەر پێشکەش کەری چاپەمەنیەکە حوکم درا بە إدانە حوکمەکە کار دەکاتە سەر کتێبەکە، کتێبەکە بە حوکمی ئەو بڕگەیە ڕادەگیرێ نەک بە حوکمی دادگا بۆ نموونە ئەم کتێبە دەستنووسەکەی دزراوە لە ڕێگەی دزی کەوتۆتە دەستی ئەو کەسەی کە پێشکەشی چاپی کردووە حوکمێکی بە ئیدانە دەردەچێ بۆ کەسەکە کە کتێبی دزیوە لەم حاڵەتە کتێبەکە ڕادەگیرێ تاوەکو ئەم مەسەلەیە ساغ دەکرێتەوە وتاوەکو دەدرێتەوە دەست خاوەنەکەی خۆی یاخود تانە(طعن) یان (تشهیر)ی تیادایە بەرامبەر بەزەلامێک کە حوکمی إدانە بۆ سەر پێشکەشکەری کتێبەکە دەرچوو کتێبەکە ڕادەگیرێ هەتا ئەوسێ چوار لاپەڕەی کە (طعن وتشهیر)ەکەی تێدایە لادەبرێ کە لاپەڕەکان لابرا کتێبەکە ئەوکاتە بەرەڵلا دەکرێ مەبەست ئەمەیەکە لەمیان ڕادەگیرێ لەوی تریان ڕاناگیرێ، سوپاس.

بەڕێزکەمال ئیبراهیم فەرەج شالی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من داوا لە لیژنەی یاسا دەکەم کە دابەزن، با کاک حسێن بێتە جێیان، چونکە ئەو خۆی ڕۆژنامەوانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لیژنەی یاسا چ تێبینییەکی هەیە؟

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بێگومان ئەوە ئێمە لیژنەی یاسا لێرە باسی دەکەین پێک هاتووین بەکاک (حسێن)یشەوە، ئێمە پێش تریش بەکاک (حسین)مان گوت ئەگەر دەفەرموێت بۆ ئێرە دەیەوێ قسە بکات هیچ لاریمان نییە وئێستاش هیچ بەرهەڵستیمان نییە ئەگەر بێت لێرە روونی بکاتەوە پێشمان خۆشە، (حوکم جزائی) و(حوکم قضائی) هەیە، حکومی قضائی دادگا دەیدات ئێمە بروامان بەیاساو دادگای خۆمان هەیە (مطبوع غیر دوری) یەک جار دەردەچێت کتێبێک یەکجار دەردەچێت لەتواناادا هەیە کۆبکرێتەوە ،بەڵام فەوزیە خان دەپرسێ رۆژنامەیەک شتێک دەنووسێ ئایا یاساغ دەکرێ یان نا؟ ئەو رۆژنامەیە یەک نوسخەیە وەکو کتێبەکە نییە، هەندێ شت هەیە دەبێ لەکردن بێ (ممکنات) بێ باسی بکەین، بەڵام رۆژنامەکە ئێمە ناتوانین زەلامێک بنێرینە مەکتەبەکان پێیان رابگەیەنین بڵێن برۆ کتێبەکان هەمووی کۆبکەوە ئەوە راست نییە (مطبوع دوری) تەنیا خاوەن إمتیاز وسەرنووسەر تۆژینەوەی دادگایان لەگەڵ دەکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە بڕگە (۱) لە مادەی(۱۲) وەکوو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بە تێکڕای دەنگ وەکو خۆی مایەوە، بڕگە(۲) کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بە زۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە. کێ لەگەڵ ئەوەیە مادە(۱۲) وەکو خۆی بمێنێتەو؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بە زۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی لە بونیادەوە مادە(۱۳) لە پرۆژەکە دوو بڕگە بوو، بەڵام دوای ئەوەی کە لەگەڵ داوامان لێکرا کردمان بە بڕگەیەک بەیەک مادە.

المادة الثالثةعشرة: لاقيود على ادخال أي مطبوع الى الاقليم أو الاخراج منه إلا ماكان مخالفاً لاحكام المادة التاسعة من هذا القانون ويتعرض المخالف للمسألة القانونية، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادە(۱۳) لەبونیاددا (یەک) و(دوو)ە، بەڵام کرا بەیەک بڕگە بەو شێوەیەی کە لیژنەی یاسا خوێندیەوە.

بەڕێز نەهلە محەمەد سەعدوڵلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی مادە(۱۳) تەنیا پرسیارێکم لە لیژنەی یاسا هەیە، ئایا ئەو چاپەمەنیانەو ئەو

ڕۆژنامانەی کە لەلایەن ڕژێمەوە دێنە کوردستان، ئەگەر هاتوو تانەو تەشەری (طعن وتشهیری) بە کەسانێ تێدابوو چۆن چارەسەر دەکرێ؟ کێ لێرە تاوانباردەکرێ؟ ئایا یاساغ دەکرێ یان نا؟ سوپاس.

بەڕێز هێرۆ ئیبراهیم ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کێشەی ئێمە هەر لەگەڵ ئەو چاپەمەنیانە نییە کە لە عێراقەوە دێنە کوردستان، کێشە ئەو چاپەمەنیانەیە کە لە دەرەوەی کوردستان بڵاودەکرێتەوە، ئێمە خۆمان دەزانین کە زۆر دوژمنمان هەیە وزۆر بەشیان خەڵکی زۆر دڵڕەشن کە لە ئەورووپا دانیشتوون ژەهر بۆ کوردستان دەڕێژن لە بەر ئەوە من بەباشی دەزانم سانسوورێک دابنرێ بۆ ئەم بابەتە چونکە چاپەمەنی ئەوان لە بەرژەوەندی کوردستان نییە بەپێچەوانە ژەهر بۆ کوردستان دەڕێژن، سوپاس.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا ڕەسوڵ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هێنانی چاپەمەنی شتێکەو بڵاوکردنەوەی شتێکی ترە، ئێمە لە هەموو وڵاتانی جیهاندا دەبینین تەنها ئەو وڵاتانەی کەسانسۆری تێدا بوو وڵاتانی سۆشیالیستی بوون هەموو شتێک قەدەغە نەدەکرا کێتبخانەکان هەموو جۆرە شتی تێدا بوو ئەو شتانەی کە دژی ڕژێمە یان لەگەڵ دایە سەردەمێک پلەیان دانابوو بۆ ئەو شتانە کەدەیدەن بەهەموو کەسێک بۆ خوێندنە وەیان نایدەن، ئەوەی لەلانی ڕژێمەوە دێن هەر هەموو بەپێی مادده(٩) قەدەغەیە نابێ بێت، بەڵام کەدێت ئێمە سوودمان لێ بینیووە ئەو درۆو دەلەسەی ڕۆژ نامەکانی صدام دەیانکەن لێرە خەڵک دەیخوێنێتەوە دەزانێ درۆیە ئێمە تا ئێستا سوودمان لێ بینیوە زیانمان لێ نەبینیوە، بۆ بڵاوکردنەوە، من لەگەڵ هێرۆ خانم هەندێ شت دەست ناکەوێ بیهێنین خۆمان بڵاوی کەینەوە وبیفرۆشین بەژمارەی زۆر هەر بۆ سەرچاوە ئەگەر نەتزانی دوژمنت چی دەڵێ چۆن وەڵامی دەدەیتەوە، ئەگەر قەدەغە بکرێ ئەبێ لە سنوور لە (ئیبراهیم خەلیل) شت بڵاونەکرێتەوە قەدەغە بکرێ ئەوەش شتێکی گەورەیە، سوپاس.

بەڕێز نەجمەدین عەزیز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من لە قسەکەی هێرۆ خان وا تێگەیشتم کە کوردی کوردستانی عێراقن لەدەرەوە نووسراوو داندراویان هەیە وسیپارە دەردەکەن ئەمانە بەپێی ئەم یاسایە پێویستە بدرێنە دادگا، پرسیارم لە لیژنەی یاسا هەیە ئەمانە چۆن چارەسەر دەکرێ؟ سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

زۆر چاپکراوی خولەکی لە دەرەوەی وڵات ژەهر دەڕێژن وخەریکی تانەو تەشرو ناوزڕاندنی سەرکردەکانی کودرن، ڕژێم لاپەرەیان لادەبرد گەر بەدڵیان نەبا یان دەیانکوژاندنەوە، سوپاس.

بەڕێز فەرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش لەگەڵ ئەوەم کە ئەو شتانەی لە دەرەوە دەنوسرێت بێن بۆ کوردستان هیچ نەبێ بۆ ئەوەی بزانین چیمان پێ دەڵێن چۆن جنێومان پێ دەدەن، من پێم وایە هیچ سانسووریان لەسەر نەبێ هەرچی دەبێت ودەیێن بابیهێنن، سوپاس.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی هێرۆخان گووتی حەقە بەقەرز لە سەریان بێت هەر چ بڵاودەکەنەوە قەیناکا، بەڵام حەقە کە هاتنەوە وڵات حسابێکیان لەگەڵ بکرێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مەبەست ئەوەیە کە هاتنەوە خەڵاتیان بکەین!.

بەڕێز نەجمەدین عەزیز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارێکم هەیە، ئەگەر یەکێک لە دەرەوەی وڵات بەیانێکی دەرکرد، ئایا ئەو کەسە چ ئیجرائاتێک وەردەگرێت دژ بەیەکێک وچۆن ئەم مەسەلەیە چارەسەر دەکرێ؟ سوپاس.

بەڕێز شەوکەت حاجی موشیر ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش لەگەڵ ئەو رایەم ئەوانەی لە دەرەوە شت دەنووسن وەکو پێشتر باسمان کرد، سنورێکیان دانا بۆ ئەوان سنوورەکە نایانگرێتەوە، حەقە برادەرانی لیژنەی یاسا بیری لێ بکەنەوە وشتێکی باشتری بۆ دابرێژن، دووەم بابەتی چاپەمەنی هەر تەنها نووسین نییە ئەوکاسێتانەی کەلە دەرەوە دەیانهێننەوە ناو کوردستان بۆیان هەیە بێ رەوشتی لە ناو کوردستان بڵاوبکەنەوە، حەقە سانسۆر دابنرێ لە سەر ئەو شتانەی کە لە دەرەوەدێت بۆ ناو کوردستان، سوپاس.

بەڕێز فەوزیە عەزەدین رەشید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە بۆ باسی دەرەوە بکەین، زۆر لە رۆژنامە وگۆڤارەکان لێرەش دەردەچن کەچی تانە (طعن) لەحکومەتی کوردستان دەدەن وبوختانی وا دەکەن وقسەی وا هەڵدەبەستن کە ناوزڕانی تێدایە بۆ پەرلەمان، تا ئێستاش هیچ ئیجرائاتێکیشیان لەگەڵدا نەکراوە، نازانم دوای تشریع کردنی ئەم یاسایەش ئیجرائاتیان لەدژ دەکرێ یان نا؟ سوپاس.

بەڕێز مەلا مەحمود فندی دێرەشەوی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی چاپەمەنی دووبەشە بەشێکی کار دەکاتە سەر رەوشت وکرامەت و میللەت بەشەکەی

تریش کاردەکاتە سەر سیاسەتی دەوڵەت، ئەوەی کار لە سەر ڕەوشتی میللەت دەکات، هەرگیز نەیەتە ناو کوردستان، ئەمەی کار لەسەر سیاسەتی دەوڵەت دەکات وتانەوتە شەڕ لە ڕێبەرو پێشرەوی میللەتی کورد دەکات ئەوە پێی ناوی بێتە ناوەوە، بەڵام وەکو دەسەڵات دەوڵەت تەحەمولی ئەو کارەبکات، سوپاس.

بەڕێز ئەحـــمـــەد ئەبو بەکـــر بامـــەڕنی:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

بەڕای من ئەو قەدەغە کردنە لە سەر دوو شتە، یەکەم ڕۆژنامە، دووەم کتێب. لە ساڵی ڕابووردوودا هیچ قەدەغە نەبوو نە لەسەر کتێب نە لەسەر ڕۆژنامە کە لە دەرەوە دێت بۆ کوردستان، ئایا ئێمە قازانجمان لێ کردووە یان زەرەرمان لێ کردووە؟ بەڕای من ڕۆژنامەی (عێراق وجمهوریه وثورة) خەڵک دەیکرین وسوودی لێ دەکەن دەزانن چەند درۆ دەکەن خەڵک خۆی رقی لەو رژێمەیە میللەت گەیشتۆتە ئەوەی بزانی ڕاستی لە چی دایەو ودرۆ لەکوێ دایە دووەم لە سەر کتێب، ئەگەر ئێمە شتێک قەدەغە بکەین هەر بڵاودەبێتەوە ئێمە دەزانین حکومەتی عێراقی چەند کتێبی لەسەر کورد قەدەغە کردبوو لەگەڵ ئەوەشدا ئەم کتێبانە لەناو دەستی خەڵکی هاتوو چۆی دەکرد جاوەک کاک فەرەنسۆ گووتی باسانسۆر نەبێ میللەت خۆی سانسۆر بێت، من بڕوام ئەوەیە ئەگەر قەدەغە بکرێ بڵاودەبێتەوە، بەڵام ئەگەر قەدەغە نەکرێ میللەت خۆی سانسۆر دەبێ، سوپاس.

بەڕێز مـــەلا مـــحـــەمـــەد ئەمین عـــەبدولحکیم:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

من بەرگری لە ماددەکە دەکەم (لا قیود علی إدخال اي مطبوع الی الاقلیم أو الاخراج منه إلا ماکان مخالفاً لاحکام المادة التاسعة من هذا القانون ویتعرض المخالف المساءلة القانونية) بۆ ئەوەی چاک بزانین ڕۆژنامەگەری دەرەوەی دوژمن چی دەڵێت ئێمە ئەگەر نەزانین دوژمن چی دەڵێ زۆر خراپە ماددە(٩)یاساغی لە سەر ئەویش دادەنی ئەوەی لانی ئەدەب ورەوشت وتانەوتە شەڕو ناوزڕاندنە بەکەسان هەمووی یاساغن، ئنجا ماددەکە لە جێی خۆیەتی هیچ پێویست بەئەوەندە گفتوگۆ ناکات، سوپاس.

بەڕێز عـەبدولخـالق مـحـەمـەد ڕەشـیـد زەنگەنە:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــومـــــەن.

لەبارەی ئەم ماددەیە دوو سێ تێبینم هەیە، یەکێک لەوانە پێشنیار دەکەم بەم شێوەیە بێت (لاقیود علی ادخال اي مطبوع الی الاقلیم او الاخراج منه إلا ماکان مخالفا للقوانین المرعیة) لە ماددە(٩) دەڵێ هە تاکو دادگاکان ڕای لە سەر نەدەن ئێمە ناتوانین ڕۆژنامە یان کتێب بێنینە ناو وڵات، من لەگەڵ ئەوە نیم هیچ پێوەندێک هەبێ لەسەر چاپەمەنی، جگە لەوەی پەیوەندی بە ئادابەوە هەیە مەسەلەی فکر لە کوردستان ئەبێ ببێ لەگەڵ ئەوەی من دژی ئەم نووسراوانەم لە دەرەوەی وڵات دەنووسرێو لەگەڵ ئەوەش نابێ ڕاوەدووی کەس بکەین کە لە دەرەوەی وڵات

دەنووسیٚ یان ئێمە سەربەستیان لیٚ بسەنین کە ئەویش بەشێکە لەمافی مرۆڤ، نابیٚ ئەو دیاردەیە لە لای ئێمە رووبدات بەرای من ئازادی دەبیٚ بپارێزریٚ هەروەها مافی مرۆڤیش بپارێزین هەر کەسێک هەیە رای خۆی بدات ویاساکانیش هەیە، ئەگەر کەسەکە سەرپێچی کردنی تەشەر یاخود تانە (طعن)ی کردبیٚ یاسا هەیە لێی دەتۆزێتەوە، سوپاس.

بەرێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من دەمەویٚ بڵێم ئێمە گفتوگۆ لەسەر شتێک دەکەین کە بەرێزان لە پێشەوە بریاریان لەسەر داوە، خۆی لێرە مەسەلەکە دوو شتە، یان بەرەڵڵاکردن(إطلاق)بە شێوەیەکی رەها وەیان قەدەغە کردنی بەشێک یان هەمووی (منع کلیا أو جزئیا)، بەڵام بەرێزان لە پەرلەمان ئەو بەندانەی کە لە مادده(٩) هاتووە هەموو کۆکین لە سەری ئەوەی لە سنووری کوردستان شت بکرێت، ئەوەی لە مادده(٩) هاتوون ئێمە بریارمان لەسەر داوە لە لانی یاساییەوە شتێک کەبریاری لەسەر درا دەچەسپیٚ وگەرانەوەی لیٚ ناکریٚ ئەوەی لەو مادەیەدا هاتووە جیاوازی نییە تەنیا تەرخانکراوە بۆ ئەوانەی لەدەرەوە دێن ئێمە گفتوگۆی دەکەین لە سەر ئەوەی کە مادده(٩) بریارمان لەسەر داوە ئەو مەرجانەی کە لە مادده(٩)دا هاتوون بۆ هەر دووکیانە ئەوە لەناوخۆیە وئەوەی لەدەرەوە دێتە ناوەوە، سوپاس.

بەرێز فەلەکەدین سابیر کاکەیی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سیٚ حاڵەت هەیە کە ئێمە باسی دەکەین، وەزعی ئێمە لەگەڵ رژێم وەزعێکی کاتیە وئەووەش ئەگەر پێویستی بەهەندیٚ ئیجرائات هەبیٚ وەزارەتی رۆشنبیری رێنومایی دەرکا، با ئێمە یاسایێک دابنێین کە بۆ وەزعێکی کاتی نییە، بەڵکو بۆ داهاتووە کە رەنگە رژێمێکی دیموکراتی بێت، ئەو رۆژنامانەی رژێم دێت وای کردووە خەڵک زیاتر گویٚ نەداتە پرۆپاگەندەی رژێم بەڵام ئەگەر نەبا خەڵک بیری دەکردەوە چی دەڵێن وچی دەنووسن، حاڵەتی دووەم ئەو نووسەرانەی خۆیان کە لە دەرەوە دەنووسن ئێمە بۆ چی تەنها بیر بکەینەوە لە سزادان؟ لێرە وا دەرەوەکەوێت کە دوو بەرە هەیە بەرەیەک دەنووسیٚ وبەرەیەک ئامادەن بیاندەن بەدادگا. خاڵی سێیەم کە ئەمە خاڵێکی گرنگە پێی دەڵێن(حق الاطلاع) مافی بەسەر کردنەوە مەسەلەی ئێمە تەنها رژێم ونووسەرانی خۆمان نییە میللەتی کورد پێویستی بەکۆمەڵێک زانیاری هەیە لە دەرەوە مەرج نییە ئەو زانیاریانە هەموو سیاسی بن بێگومان زانیاری ورۆشنبیری هەیە، بەڵام ئەگەر پێوەند زیاد بێت وادەکەین کەس نەوێریٚ شت ببینیٚ بۆ خوێندنەوە لە هەموو دونیا مافێک هەیە لە مەسەلەی پێشوو باسمان کرد هەر هاوڵاتیەک لە ماڵی خۆی هەتا شتێک دژی ئەم رەوشەش بێت ئەتوانیٚ دانەیەکی هەبیٚ، بەڵام نابیٚ بڵاوی بکاتەوە، من لەگەڵ (کاک عەبدولخالق)م کە دەڵیٚ (المخالف)، سەرپێچی کار کێیە؟ یەکیٚ کە کتێبێکی پێیە کەیەک نوسخەیە لە هەموو دونیا یەک کتێب دادگایی ناکریٚ لە

بەر ئەوە دەبێ ئێمە زۆر ئاگاداری مەسەلەیەکی گرنگ بکەین کە مافی مرۆڤ بەتایبەتی لەم چەرخەدا کە سنوور نەماوە ومەسەلەی زانین تەنها رۆژنامە وکتێب نییە رادیۆو تەلەفزیۆن هەیە، ئێستا سنوور نەماوە وەمەسەلەی زانین من نالێم هەموو شتێک بەرەڵلا بکرێت ئاگاداری بکرێت یاسا زۆر پێوەندی داناوە، بەلاّم بۆ مەسەلەی هێنانی شت وەکوو گۆڤارو کتێب دەبێ لەمە زۆر کراوەبین، لەبەر ئەوە ئەو دەقەی کاک عەبدولخالق گوتی زۆر باشە، دەربارەی رژێمیش کەشت بلاّودەکاتەوە ئێمە دەزگای راگەیاندمان زۆرە وەکو رۆژنامە وگۆڤارو رادیۆ وتەلەفزیۆن، جگە لە وەزارەتی رۆشنبیری ئەگەر پێویست بوو پەرلەمان لەکاتێکدا بریار بدات وەزارەتی رۆشنبیری دەتوانێ رێنومایی دەرکات بۆ ئەوەی هەندێ شت نەیەنە کوردستان، سوپاس.

بەرێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەبێ بزانین ئەو یاسایە یاسای چاپەمەنی هەرێمی کوردستان، واتا یەکێ لە ناو هەرێمی کوردستان سەرپێچی ئەو یاسایەی کرد خۆی بەپێی ئەو قانوونە تۆژینەوەی لەگەڵ دەکرێ، بەلاّم ئێمە ئەوانەی دەرەوە ناتوانین تۆژینەوەمان لەگەڵدا بکەین کەژەهراو دەرێژی تەنیا ئێمە دەڵێین ئەو چاپەمەنییە لە دەرەوە بێتە کوردستان یان ئێمە ناتوانین لەوێ ئەو کابرایە بێنین کە لەژێر سایەی یاسای نێو دەوڵەتیدایە ئەوە لە دەسەلاّتی ئێمەدا نی یە، لێرە تەنیا ئەوەی داخلی کوردستانە وەکوو کاک دکتۆر عیزەدین وکاک فلک الدین گوتیان ئەگەر سەرپێچی کاری یاسا پەیرەو کراوەکان بێت مانای ئەوەیە ئێمە پێوەند زیاد دەکەین لە سەر چاپەمەنی دەرەوە، بەلاّم ئەگەر بڵێین سەرپێچی مادده(٩) پێوەندەکە گچکە دەبێتەوەو (حصر) دەبێ بە مادده(٩) ئەوەش دەمێنێتەوە بۆ ئێوەی بەرێز ئەگەر پێتان خۆشە پێوەندەکە فراوان بێت یا ببێتە یاسا پێرەو کراوەکان، بەلاّم ئەگەر پێتان خۆشە ئەو خالاّنەی کە بۆ ناوەوە دیاری کراون بۆ دەرەوش بێت، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وابزانم لە سەر ئەو بابەتە زۆر باسکرا، ماددەکە روونە وگفتوگۆیەکی باشی لەسەر کرا، مادده(٩) دەنگدانی لە سەر کراوە وتەواو بووە، کێ لەگەڵ ئەوەیە مادده(١٣) وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەرێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الرابعة عشرة:

حرية العمل الاعلامي لمراسلي ومندوبي وسائل الاعلام الاجنبية في الاقليم مكفولة وتحدد شروط واسس عملهم بتعليمات يصدرها الوزير، سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەم ماددەیەش روونە، چ تێبینییەک هەیە لەسەری؟ نییە. کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟

کێ لەگەڵ نییە؟ بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الخامسة عشرة:

على اصحاب المطبوعات الدورية القائمة لغاية نفاذ هذا القانون تنفيذ احكام المادة الخامسة منه خلال مدة ثلاثين يوما اعتبارا من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەم ماددەیە وەکوو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة (١٦): للوزير اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ برایانی لیژنەی یاسا باسێکمان کرد، کە چاری ئەو رۆژنامانەی کە ئێستا دەردەچن بەدەرچوونی یاساکە دەبێ داخرێن وداوا بکەن یان نەء؟ یان داوا بکەن بەردەوام بن لەسەر (٣٠) رۆژەکە ئەگەر وەزیر رازی نەبوو دادەخرێ ئەوە ئەگەر چاک بکرێ، باسی نەهاتووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ماددەکە روونە کە لێرە دەڵێ (اصحاب المطبوعات دورية قائمة)بەردەوام دەبێ، کێ لەگەڵ ئەوەیە ماددە(١٦) وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة السابعة عشرة:

لايعمل باي نص يتعارض واحكام هذا القانون، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە ماددە(١٧) وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بەتێکڕای دەنگ وەکو خۆی دەمێنێتەوە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثامنة عشرة:

على مجلس الوزراء تنفيذ احكام هذا القانون، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە مادده(١٨) وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

المادة التاسعة عشرة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە مادده(١٩) وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا. بەمە یاسای چاپەمەنی لە کوردستان تەواو بوو، کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەم یاسایە هەمووی پێکەوە وەکو گفتوگۆی لەسەرکرا بڕیاری لەسەر بدرێ؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بە تێکڕای دەنگ یاساکە پەسەند کرا. زۆر سوپاس. ئێستا پشوێک دەدەین تاکات ژمێر(١٢) دوای ئەمە دەست پێ دەکەینەوە.

پاش پشوو:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ ئاگاداری وەکو بیستتان سەرۆک(تورکت ئۆزال) فەرمانی خوای بەجێ هێنا، دوێنی بەهاوکاریی لەگەڵ ئەنجومەنی وەزیران ئاگادرایەکمان بڵاوکردەوە خەم و پەژارەی خۆمان وەکو پەرلەمان وحکومەت پیشان دا، بەڕێز تۆرگوت ئۆزال لەو ماوەی دواییەدا دەورێکی باڵای هەبوو بۆ کۆمەک وهاوکاری وپشتگیری ئەم ئەزموونە دیموکراتییە لە کوردستانی عێراقدا بۆ ئەمەش شاندێک بەسەرۆکایەتی بەڕێز مام جەلال بەڕەسمی بەشدار دەبێت لەرێ ورەسمی ناشتنیدا و، لێرەش لەلایەن پەرلەمانەوە کاک نەژاد ولەلایەن حکومەتی هەرێمی کوردستانەوە کاک د. ڕۆژ ئەمرۆ سەفەر دەکەن بۆ ئەم مەبەستە.

خاڵی دووەم: گیروگرفتی داخوازی دانیشتوانی پێنجوێن.

بەڕێز سەعدی ئەحمەد محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

با کاک بەکر حاجی سەفەر قسە بکا ئەو خەڵکی پێنجوینە، سوپاس.

بەڕێز بەکر حاجی سەفەر غولام:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دانیشتوانی شاری پێنجوین سکاڵایەکیان نووسیوە، لەگەڵ چەند پێشنیارێک کۆمەڵێک خەڵک، لە کۆبوونەوەیەکی فراواندا لە یادی کۆڕەوەکە بە هەموویان بڕیاریان لەسەر صیغەیەک داوە کە لە سەر ئەو پارچە قوماشە ئیمزایان کردووە، ئەو شتە خۆیان نووسیویانە هەندێ مۆرکی ئەدەبیاتی خۆیانی تێدایە، هەروەها لە کۆبوونەوەیەکی جەماوەری نووسراوە رەنگە(٦-٧) هەزار کەس تێدا

یاسای چاپەمەنیی
هەرێمی کوردستانی عێراق

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم وشانەی خوارەوە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە ماناکانی تەنیشتیانە:

١- هەرێم: هەرێمی کوردستانی عێراق.

٢- وەزارەت: وەزارەتی رۆشنبیریی هەرێم.

٣- وەزیر: وەزیری رۆشنبیریی هەرێم.

٤- چاپکراوی خولەکی(دەوری) هەر چاپکراوێک کە بەردەوام بە ژمارەی زنجیرەیی ولە کاتێکی دیاریکراودا دەربچێ وەک رۆژنامەو گۆڤار وبلاوکراوەو هەرچییەکی لەم بابەتە بێ.

٥-چاپکراوی ناخولەکی(نادەوری) هەر چاپکراوێک کە بۆ یەک جار دەرپچێ یا بەشبەشی دیاریکراو بێ بەبێ گوێدانە چاپکردنەوە(اعادە الطبع) وەک مەوسوعەو قامووس وکتێب ونامێلکەو نەخشە(خریطە) ورسم وهەرچییەکی لەم بابەتەبێ.

ماددەی دووەم:

چاودێری(رقابە) لە هەرێمدا ناخرێتە سەر چاپەمەنی وهەر هاووڵاتییەکی سەربەستە لە دەرکردنی هەر چاپەمەنییەکدا بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە.

ماددەی سێیەم:

مەرجە چاپەمەنیی خولەکی خاوەنی(امتیاز) وسەرۆکی نووسینی هەبێ کە دەبێ خوێندنەوەو نووسین بە زمانی چاپکراوەکە بزانن و ئەهلییەتی یاسایی تەواویان هەبێ ولەسەر تاوانێک (جنایە) یا کەتنێکی(جنحە) نا سیاسی لە کەدارکەری شەرەف حوکم نەدرابن.

ماددەی چوارەم:

خاوەنی(امتیاز) وسەرۆکی نووسینی چاپکراوی خولەکی بەهاوبەشی لە بەردەم یاساو دادوەریدا لێی بەرپرسیارن.

ماددەی پێنجەم:

١- هەر هاووڵاتییەکی عێراقی نیشەجێ ی هەرێم کە بیەوێ چاپکراوێکی خولەکی دەربکا دەبێ داخوازی یەک پێشکەش بە وەزیری رۆشنبیری بکاو تیایدا ناوی خۆی وناوی سەرۆکی نووسین وناوی چاپکراوەکەو زمانەکەی دیاری بکا.

٢- وەزیر دەبێ لە ماوەی(٣٠) رۆژادا لە رۆژی تۆمار کردنی داخوازیەکەوە لەلای وەزارەت بڕیاری خۆی لە باریەوە بدا.

٣- ئەگەر وەزیر لەو ماوەیەی برگەی(٢) دا بڕیاری خۆی نەدا چاپکراوە خولەکی یەکە لە رووی یاساییەوە بەرێ پێ دراو دادەنرێ.

٤- لە حاڵەتی رەتکردنەوەی داخوازیەکەدا خاوەنیی داخوازی یە رەتکراوەکە بۆی هەیە لە ماوەی دە رۆژدا لەو رۆژەی پێی رادەگەیەنرێ لەلای دادگای پێداچوونەوە(تمییز)ی هەرێم تانووت لە بڕیاری وەزیریدا وبڕیاری دادگاش بنبر(قطعی) دەبێ.

ماددەی شەشەم:

١- چاپکراوی خولەکی لەکاتی دەرچوونیی یەکەم ژمارەیەوە دەبێتە خاوەنی بوون(وجود)ی یاسایی خۆی وئەگەر خاوەنەکەی ویستی ئەو بوونەی نەهێڵی، دەبێ بە نووسین وەزارەتی لێ ئاگادار بکاو ئەو ساڵە رۆژی تۆمارکردنی ئاگادارکردنەوە لەلای وەزارەت بوونە یاسایی یەکەی نامێنێ.

٢- دەشێ خاوەنی(امتیاز) یا سەرۆکی نووسین یا هەردووکیان بگوردرێن بە مەرجێ وەزارەتی لێ ئاگادار بکرێ،

ماددەی حەوتەم:

دەبێ خاوەنی(امتیاز)ی چاپکراوی خولەکی بەپێی حاڵی چاپکراوەکە دەفتەرێ تۆماری یاسایی ی ئوسووڵی(السجلات القانونیه الاصولیه)ی سەلمێنراو لە لایەن دادنووسەوە رێک بخا.

ماددەی هەشتەم:

١- ئەوەی دەیەوێ چاپکراوی ناخولەکی چاپ بکا دەبێ پێشەکی لەلای کتێبخانەی نیشتمانیی هەرێم تۆماری بکاو دانەیەکی وەک خۆی(طبق الاصل) بەوی بسپێرێ.

٢- ئەوەی چاپکراوی ناخولەکی دەدا بە چاپکردن دەبێ دوای چاپکردنی چەند دانەیەکی لێ بسپێرێ بە کتێبخانەی گشتی هەرێم.

٣- دەبێ چاپکراوی ناخولەکی کە چاپ دەکرێ ناوی دانەر یادانەر و وەرگێرو پێشکەشکەری بۆ چاپ و بڵاوکەرەوەی(ناشر) و ساڵی چاپکردنیی و ئەو چاپخانەی لێی چاپکراوەو ژمارەو رۆژ سپاردنی بە کتێبخانەی نیشتمانیی وژمارەی دانەکانی تێدا بێ.

ماددەی نۆیەم:

بڵاوکردنەوە(النشر) لە وبابەتانە قەدەغەن کە هانی کردنی تاوان وکاری تیرۆریستی(الارهاب) دەدەن ورێ وشوێنی بۆ خۆش دەکەن وتین وتوانای بۆ دابین دەکەن یا جنێوو تانووت لێدان وناوزڕاندنی کەسانیان تێدا بێ یادەسدرێژی یان بۆسەر حورمەتی ئایین ومەزهەبەکان وداب ونەریت وسیستمی گشتی.

ماددەی دەیەم:

خاوەنی(امتیاز) یاسەرۆکی نووسین ونووسەری وتار لە چاپکراوی خولەکیدا وپێشکەشکەری چاپکراوی ناخولەکی، لە حالەتی سەرپێچی کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایەدا، بەپێی یاسا رەچاکراوکان دەکەون بەر لێ پرسینەوە یاسایی یەوە.

ماددەی یازدەیەم:

١- ئەوداوا(دعوی) گشتی یانەی لە سەرپێچی کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەوەشێنەوە، لە لایەن داواکاری گشتی (الادعاء العام) وبەپەسندکردن لە لایەن وەزیری دادەوە دەکرێن، بەلام ئەو داوا تایبەتی یانەی لێی دەوشێنەوە لە لایەن زەرەرمەندەوە دەکرێن.

٢- ئەو داوایانە لە برگەی سەرەوەدا باس کراون نابێ دوای تێپەر بوونی سێ مانگ لە رۆژی بلاوبوونەوە وە بۆ چاپکراوی خولەکی ولە کاتی دەستکردنەوە بەدابەشکردن لە چاپکراوی ناخولەکیدا لە لایەن دادگاکانەوە ببینرێن.

ماددەی دوازدەیەم:

١- حوکمی دادوەری بە گوناهبارکردنی خاوەنی (امتیاز) وسەرۆکی نووسین بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە لە چاپکراوی خولەکیدا خودی چاپکراوە کە ناگرێتەوە وبوونی(وجود)ی بەردەوام دەبێ مەگەر خاوەنی (امیتاز) خۆی وەهای حەزلێ نەبێ کە ئەوسا حوکمی ماددەی شەشەمی ئەم یاسایەی بەسەردا جێبەجێ دەکرێ.

٢- حوکمی دادوەری بە گوناهبار کردنی پێشکەشکەری چاپکراوی ناخولەکی بۆ چاپ خودی چاپکراوە کە دەگرێتەوە وتا کاتی لادانی هۆی گوناهبار کردنە کە چاپکراوە کە دەستی بە سەردا دەگیرێ وبلاوکردنەوەی قەدەغە دەکرێ.

ماددەی سیازدەیەم:

هیچ کۆتێک لەسەر هاتنی چاپکراو بۆ ناو هەرێم وبردنی بۆ دەرەوەی نییە تەنیا ئەوانە نەبێ کە پێچەوانەی حوکمەکانی ماددەی نۆیەمی ئەم یاسایەن وسەرپێچی کەر دەکەوێتە بەر لێ پرسینەوەی یاسایی یەوە.

ماددەی چواردەیەم:

سەربەستیی کاری راگەیاندن بۆ پەیامنێر ونوێنەرانی دام ودەزگاکانی راگەیاندنی بیانی لە هەرێمدا مسۆگەرەو مەرج وبنچینەکانی کارکردنیان بەرێنمایی یەک دیاری دەکرێن کەوەزیر دەری دەکا.

ماددەی پازدەیەم:

دەبێ خاوەنانی ئەو چاپکراوە خولەکی یانەی تا کاتی جێبەجێ کردنی ئەم یاسایە هەن لە

ماوەی(٣٠) رۆژ دا لە رۆژی بلاوکردنەوەیەوە لە رۆژنامەی رەسمیدا حوکمی ماددەی پێنجەمی جێبەجێ بکەن.

ماددەی شازدەیەم:

وەزیر بۆی هەیە رێنماییی پێویست بۆ ئاسانی ی جێبەجێ کردنی ئەم یاسایە دەربکا.

ماددەی حەڤدەیەم:

کار بە هیچ دەقێک ناکرێ کە لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکۆک بێ.

ماددەی هەژدەیەم:

دەبێ ئەنجوومەنی وەزیران حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکا

ماددەی نۆزدەیەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی بلاوکردنەوەیەوە لە رۆژنامەی رەسمیدا کاری پێدەکرێ.

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق